

WLISLOCKI HENRIK SZAKKOLLÉGIUM

–

MÚLT, JELEN, JÖVŐ

WLISLOCKI HENRIK SZAKKOLLÉGIUM
–
MÚLT, JELEN, JÖVŐ

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Neveléstudományi Intézet
Romológia és Nevelésszociológia Tanszék
Wlislócki Henrik Szakkollégium
Pécs, 2015

KÉSZÜLT AZ NTP-SZKOLL-14-0040 „A WHSZ MÚLTJA ÉS JÖVŐJE –
SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK TÁMOGATÁSA A WLISLOCKI HENRIK
SZAKKOLLÉGIUMBAN” CÍMŰ PROJEKT TÁMOGATÁSÁVAL

Szerkesztő: Pápai Boglárka

Lektorálta: Varga Aranka

Olvasószerkesztő: Csigi Júlia

Címlap: A Wlislócki Henrik Szakkollégium logója

Nyomdai előkészítés: Kiss Tibor Noé

ISBN 978-963-642-783-2

© Pécsi Tudományegyetem, 2015

Készült a Bolko-Print nyomdájában

(7623 Pécs Rét u. 47., ügyvezető: Szabó Péter)

Kiadja a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék,

Wlislócki Henrik Szakkollégium

Cím: 7624 Pécs, Ifjúság útja 6.

Felelős kiadó: Orsós Anna

Tartalom

Buzás Géza	7
Csonka Imre	11
Ignác Judit	19
Jakab Natália	23
Kőszegi Krisztián	27
Kőszegi Márió	33
Laboda Georgina	39
Laboda Lilla	43
Máté Dezső	49
Orsós János	55
Pápai Boglárka	63
Rigó Bálint	67
Szederkényi Attila	73
Tóth Eszter	79
Trendl Fanni	83
Vezdén Kata	89

BUZÁS GÉZA

Gyermekévek

Buzás Géza vagyok, Nógrád megyében nőttem fel egy közepes nagyságú településen, Bujákon. Egy átlagos családi házban nevelkedtem egy autentikus kárpáti cigány családban. Szüleim kétkezi munkások, édesanyám már sokadik éve Gödöllőn dolgozik egy gyárban három műszakban, édesapám pedig kőműves. Két fiatalabb fiú testvérem van, a középső öcsém már elvégezte a szakmunkás képzőt, ő is kőműveskedik apámmal együtt és nemrég született meg a kislánya. A legkisebbik most készül felvételizni az egyetemre, építésznek. Így a legkisebb öcsém lesz a második a családban, illetve a rokonságban, aki az elvártnál „magasabb fokú” képesítést szeretne szerezni. A családukban a „fajin, rendes gyerek” szerepet, a „lsho shavo-t” mi nem töltjük be, hisz a mielőbbi kenyér kereső tevékenység egy jó szakmunkával sokkal nagyobb értéknek számít. A legnagyobb kincs, ha már unoka is van, így ezt az elvárást a középső öcsém teljesítette maximálisan. Viszont a szüleim ennek ellenére rám és az öcsémre is büszkék, de apám, azért mindig megjegyzi „phuro rom- azaz öreg cigány leszel, amikor kijárod ezt az iskolát”.

Suli

Bujákra jártam általános iskolába egy 25 fős osztályba, ahol hárman voltunk cigányok. Az osztályfőnökömnek köszönhetően kerültem gimnáziumba, a szüleim szakmukát képzeltek el nekem. Igaz, bennem sem volt meg a hit, hogy én egy gimnáziumba megállnám a helyem, mivel soha sem voltam jobb közepesnél, de ez stabil volt mindvégig. Tehát, ahogy említettem, az

osztályfőnököm irányított a salgótarjáni Arany János Kollégiumi Programba, ha Ő nincs, talán nem tartanék most itt, ahol jelenleg vagyok. Így sikerült a középiskolát Salgótarjában elvégeznem. A kollégiumban volt két nevelőtanárom, akik közel álltak hozzám, és az ő motivációjuk vezetett odáig, hogy egyetemre felvételizzek. Jelenlétükkel és mentorálásukkal ösztönöztek a továbbtanulásra, illetve a kollégiumi éveim alatt diákönkormányzat-vezető voltam 5 éven keresztül és ez is nagyban befolyásolta a jövőbeli képemet a továbbtanulással kapcsolatban.

Azért választottam Pécsset, mert Magyarországon csak ebben a városban van romológia képzés. Mátraverebélyen a komplex telep-program keretén belül kortárs segítőként tevékenykedtem délutánonként és a helyi Cefferinó Roma Közösségi Házban a romani nyelv kárpáti dialektusába működtettem a helyi cigány paszorológussal egy cigány nyelvi kört, mely a helyiek nyelvmegőrzését szolgálta. Már ekkor körvonalazódott bennem, hogy valami ilyesmivel szeretnék foglalkozni. Később, amikor elkezdtem foglalkozni a lovári dialektussal, tanárom, Dr. Hegyi Ildikó terelt a romológia területére, így ő is egy meghatározó személyiség volt az életemben.

Szakkoli

A Gandhiban volt vendégtanulói jogviszonyom cigány népismeretből. Amikor Pécsre jöttem érettségizni, Jakab Nati, a gimnázium igazgatóhelyettese mondta, hogy van a Wlislöck Henrik Szakkollégiumnak egy ösztöndíjprogramja, amire érdemes lenne jelentkeznem.

A szakkollégiumban egy ideig elláttam a közösségi mentorálási feladatokat amellet, hogy ösztöndíjas voltam. A szakkollégiumon belül igyekszem, igyekeztem minden lehetőséget megragadni, részt vettem a szegedi szakkollégiummal való kapcsolatépítésben, Pesten a színházlátogatáson, több konfe-

rencián és az Amrita kutatásban. Továbbá az egyik PhD-hallgatóval, Pápai Bogival az Arany János Kollégiumi Programok sikerességi mutatóit vizsgáltuk, mely munkánkat bemutathattuk a 2015-ös Horizontok és Dialógusok Konferenciasorozaton. Nagyon izgultam, hogy közönség előtt kell előadnom, de nagyon jó érzés volt, hogy az előadásunk után megismerhettünk egy pécsi középiskolában tanító hölgyet, aki csak a mi előadásunk miatt jött el a konferenciára. Ez egy hatalmas elismerés volt, mely igazolta a kutatási témánk kiemelt szerepét a tudományos életben.

Több alkalommal közösségi mentorként szerveztem a roma témához kapcsolódó könyvbemutatókat is.

Kellemetlen pillanatom nem igazán volt a szakkollégiumi évek alatt. A legpozitívabb programelemként a tutori rendszert emelném ki. A tutorommal, Dr. Lakatos Szilvivel a szakmai támogatásán túl egy eléggé személyes, mondhatni baráti viszony alakult ki közöttünk. Mivel a romani nyelvvel szeretnék foglalkozni, e területen rengeteg segítséget nyújtott és ezentúl bármivel fordulhattam hozzá. A szakkollégiumi évek alatt lehetőségem nyílt tanulmányírára, publikálásra, ezeket is nagyon hasznosnak tartom, mivel felkészítenek egy szakdolgozat megírására.

A jövő

Jövőbeli tervem, hogy befejezzem az alapidplomámat. A diploma után szeretnék menni a CEU angol nyelvű programjára, majd az utána Helsinkiben tervezem megkezdeni MA tanulmányaimat a nemzetközi jogvédő szakon, azon belül a romani language programon, mert ott van lehetőség több dialektus elsajátítására. Mindenképpen az oktatás területén szeretnék elhelyezkedni, vagy mélyebben, akár nemzetközi szinten foglalkozni a romani nyelvvel és annak oktatásával, mivel nagyon fontosnak tartom, hogy a nyelvátadás megtörténjen a felnövekvő

generációban is. Azon még nem gondolkoztam, hogy elhagynám-e Pécsset, hogy hol is szeretnék élni. Egyébként sem pécsi vagyok, az egyetemen és a barátaimon kívül nem sok minden köt ide, de ez a jövő titka még, hogy ez hogy fog alakulni.

CSONKA IMRE

Gyermekévek

Mielőtt egyetemista lettem, szüleimmel éltem együtt egy háztartásban az 1500 fős településen, Keszűn. Négyen vagyunk testvérek. Három idősebb testvérem van, akik 10-15 évvel idősebbek nálam, mindegyiknek van már gyermeke, így én vagyok a legkisebb a családban és én maradtam otthon a szülőkkel. Szüleimmel összkomfortos családi házban élünk, víz, villany, gáz, telefon és internet, tehát mind adott volt. Minden testvéremnek van szakmája, mert fontos volt a családban, hogy mindenki szakmát szerezzen. Valaki az egészségügyben, valaki a varrodába, és van, aki az építőiparban vagy a vendéglátásban helyezkedett el. Testvéreim gyermekei is mind érettségizettek, illetve szakmával is rendelkeznek a vendéglátás, a kereskedelem és az építőipar területén. Testvéreim tehát külön életet élnek saját családjukkal.

Keszű, ahonnan én jövök egy 1500 fős lakosságú, nem kifejezetten cigányok által lakott település, nem kifejezetten hátrányos helyzetű falu. Több nemzetiség is él a településen: németek, horvátok és cigányok, így elmondható, hogy a falu nemzetiségi összetétele elég sokszínű. Pécs közelsége mindenkinek munkát, iskolát biztosít. Mindössze körülbelül öt kilométerre van Pécs és Keszű között, így a közlekedés jónak mondható, ezért már nagyon régóta minden gyerek Pécsre, illetve a két szomszédos településre Gyód és Pellérd óvodáiba és iskoláiba jár.

Az egyetemi éveim előtt több helyen dolgoztam. Az általános iskola elvégzése után a Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Kft-nél egy kétéves képzés alatt végeztem el az el-

adó-pénztáros szakmát, így szereztem egy OKJ-s bizonyítványt. Miután elhelyezkedtem eladóként, a Pécsi Kereskedelmi, Idegenforgalmi és Vendéglátóipari Szakközépiskolában és Szakiskolában elvégeztem külön a pénztárosi képzést is. Ebben a szakmában dolgoztam egy évig, majd ezután egy év katonai szolgálatot teljesítettem Péccsett. Ezt követően nem tértem vissza a kereskedelemben, hanem egy húsüzemben dolgoztam öt évig, majd elhatároztam, hogy megszerzem az érettségi bizonyítványt. 2002 óta veszek részt a cigány önkormányzati rendszerben, tehát a 2002-es választások óta a településünkön vezetem a cigány önkormányzatot. Az évek alatt azt láttam, hogy nem elég a szakmunkás bizonyítvány egy ilyen nemzetiségi önkormányzat vezetéséhez. Én úgy éreztem, hogy ennél többet akarok.

Suli

Hat év alatt sikerült megszereznem az érettségit, mert egyszer behívtak tartalékos katonának és halasztanom kellett egy évet. Ezután nem nagyon foglalkoztam ezzel a dologgal, mert nagyon vártam azt, hogy a Gandhiban legyen felnőttképzés. Két unokahúgom a Gandhi Gimnázium elsőként induló osztályaiba járt, így én is nagyon sokat jártam akkoriban a Gimnáziumba: unokahúgaimmal minden rendezvényen ott voltunk, ballagáson, farsangokon, suli diszkókon stb. Engem már akkor nagyon megfogott a Gandhi: végre van egy olyan suli, ahol cigányok vannak, és jól érzem magam közöttük. Ezért nagyon vártam, hogy végre legyen felnőttképzés a Gandhiban. De azon a munkahelyen, ahol én dolgoztam nem volt érdekük, hogy képezzem magam és nem osztottak úgy be, hogy tudjak járni az órákra, ezért megint abba kellett hagynom, így harmadik nekifutásra sikerült végül elkezdeni az érettségit. Ebben nagy segítségemre volt Lakatos Szilvia és a Khetanipe Egyesület, ugyanis őket felkeresve el tudtam helyezkedni az egyesületnél. Szilvi, az egyesület vezetője pedig nagyon támogatta az esti tagozatot, és azt, hogy képezzük magunkat. Így sikerült megoldanunk a munka-

társaimmal, Petrovics Natasával és Petrovics Ibolyával, hogy a Gandhi felnőttképzésének esti tagozatán leérettségizzünk. Valójában én nem nagyon akartam érettségire menni, mert azt éreztem, hogy nincs elég tudás mögöttem, de a lányok és a Szilvi biztatására mégis elmentem és megszereztem az érettségi bizonyítványt.

Az egyetemre való jelentkezésem viccből, tréfából történt, mert még abban sem voltam biztos, hogy meglesz az érettségim, de a lányok unszolására mégis kitöltöttem a jelentkezési lapot. Én egyáltalán nem számítottam arra, hogy egyetemista leszek. 29 évesen nem éppen a nappali egyetemre kellett volna koncentrálnom, sok dolog volt otthon is, a saját életemet is rendeznem kellett. Beadtam a jelentkezésemet, lesz, ami lesz, így vártuk a fejleményeket. Akkoriban ismertem az Orsós Annát, Varga Arankát, Lakatos Szilvit, akik már a Gandhiban is tanítottak. Nagyon kedveltem a cigány népismeret órát, melyet Farkas Mária tanított. Nagyon sokat foglalkozott velünk, ő is nagyon javasolta az egyetemet, azon belül a romológia szakot. Rájuk nagyon felnéztem, örültem, hogy tanítottak, és ez volt az, ami arra ösztönzött, hogy esetleg egyetemista legyek. Viszont én azt csak álomnak gondoltam. Kicsit kevés volt az önbizalmam, hiszen nem voltam valami jó tanuló az általános iskolában, ezért nem motivált, hogy továbbtanuljak. Ha 2002-ben nem kerülök be a cigány önkormányzati rendszerbe, ha nem ismerem meg azokat az embereket, akiket akkoriban megismertem, plusz azokat a vezetőket, akik elvileg most is vezetők, akkor lehet, hogy én még mindig a húsüzemben dolgoznék 20 éve. Főként a cigány önkormányzat miatt szerettem volna leérettségizni, mert azt gondoltam, hogy ha valaki egy ilyen feladatot ellát és megválasszák, akkor az legyen példamutató.

Szakkoli

Miért pont Pécssett tanultam tovább? Nem is gondolkodtam másban, hiszen nem is akartam egyetemista lenni, tehát nem is jutott eszembe, hogy más városba jelentkezsek, meg a szüleimet se hagytam volna magukra, mert idősek és betegek is voltak. Miért épp romológia? Ez a Gandhihoz kötődik, mert a gimnáziumi cigány népismeret tanárom, Farkas Marika, nagyon jól elmagyarázta nekünk, hogy miről szól a képzés. Ráadásul tetszett, hogy végre a cigányokról tanulhatok, hiszen cigány önkormányzati vezetőként dolgoztam, de mégis keveset tudtam a cigányságról. Gondoltam, hogy milyen jó lesz elmenni úgy romológiára, hogy vezetőként, cigányként tanulhatok saját magunkról, így ez az a szak, amit egy cigány képviselőnek nem árt elvégeznie. Így maradtam Pécssett a romológián.

Amint bekerültem 2009-ben az egyetemre, a második évtől kezdve szóltak, hogy van tagfelvétel a Wlislöck Henrik Szakkollégiumba. Akkoriban egy kicsi szakkollégiumként működött. Közben lett egy pályázat, ahol a barcsi kistérségben végeztünk kutatást a szakkollégistákkal, és nagyon élveztük, hogy kint lehettünk terepen és interjúzhatunk. Azért lettem szakkollégista, mert éreztem, hogy valami pluszt fog adni. Adott is, mert előtte soha nem voltam még kint terepen interjút készíteni cigányokkal. Nekem a hobbim volt a cigányság, és most is az. Amíg mások hobbija az, hogy elmegegy futni egyet, addig inkább én írok egy CKÖ-s pályázatot. Nagyon megszállottja lettem ennek a témának. Hiába dolgoztam, az egyetem mellett is nagyon sokat mászkáltam a cigányság miatt, hogy megtudjam, hogy élnek máshol, milyen lehetőségeik vannak, és erre jó lehetőséget biztosított a szakkollégium. Nagy elvárásaim nem voltak a szakkollégiummal szemben, mert ugye akkor kerültem be az egyetemre, első évben pedig azt se tudtam, hogy hol vagyok, azt pedig főleg nem, hogy mi az a szakkollégium. Miután megismerkedtünk a felsőbb éves hallgatókkal, akkor rebesgették már, hogy van ez a szakkollégium, benne kutatásokkal, így szerettünk volna ennek tagjai

lenni. Ekkor jött a barcsi kutatásos pályázat, ami érdekelt, így gondoltam, hogy ezzel nem veszíthetünk semmit, hiszen csak pozitív dolgokat mutatnak nekünk a szakkollégiumban az idősebb hallgatók. Közben jött a mindenkori Romológus Konferencia, mely során magára a konferenciára és a szakestre készülünk. Többször elvállaltam néhány hallgatóval együtt a szakest megszervezését, melyet nagyon élveztünk. Mindezt ösztöndíj nélkül csináltuk. Nem igazán voltak konkrét elvárásaim, mivel nem is tudtam pontosan, hogy miként működik egy szakkollégium. Amikor a szakkollégium ösztöndíj programja elindult, akkor mentorként kezdtem dolgozni a szakkollégisták között. A programban való részvétel és az egyéni mentorálás során sok új arcot ismerhettünk meg. A szakkollégium egyik hozadéka a kapcsolatokban rejlik, mivel ha sok ismerősöd van, akkor sok információhoz juthatsz hozzá, hiszen ha problémád van, akkor tudsz kitől segítséget kérni. Mondok egy konkrét példát. Volt egy orvosi problémám és az egyik gyógyszerész szakkollégista lány ajánlott egy olcsó gyógyszerkészítményt, ami három nap alatt megoldotta a problémámat. A kapcsolati tőke tehát nagyon fontos, hiszen nagyon sok fontos emberrel találkoztam a szakkollégium ideje alatt, s ezeket a kapcsolatokat még hasznosítani tudom a jövőben. A felsőbb éves hallgatók ráadásul sokat segítettek abban, hogy miként igazodjunk el az egyetemi életben.

Amikor én voltam szakkollégista, még nem működtek olyan szolgáltatások, mint most az ösztöndíj program keretén belül. Koromnál fogva csak mentor lehettem, de nagyon bánom, hogy ezekben szolgáltatásokban nem vehettünk részt. Az egyéni mentorálás pedig véleményem szerint jobb volt, mint a közösségi mentorálás. Sokkal közvetlenebb viszonyt ápolhattunk. Mentoráltjaimmal olykor nem a városban találkoztunk, hanem eljöttek hozzám, én készültem rájuk, ettünk-ittunk egyet, megbeszéltük a dolgainkat.

A barcsi kutatás és az egyéni mentorálás mellett a legjobban az tetszett, hogy eljuthattam Prágába, ahol megismerhettem az

ottani egyetemistákat, ezenkívül voltunk még Horvátországban és két táborban is. Mindezt a szakkollégiumnak köszönhetem.

A szakkollégium előtt is volt és azóta is van roma identitásom. Nem mozdult el semmilyen irányba. Identitásom nem erősödött meg azzal, hogy cigány egyetemisták vettek körül, mivel én mindig is cigányok között éltem. Soha nem szégyelltem azt, hogy cigány vagyok, ezt mindig is felvállaltam.

A szakkollégiumhoz köthető legkellemetlenebb élményem a mentorkiválasztás és a mentorválasztás volt. Úgy éreztük magunkat, mintha a vásárba lettünk volna. Ráadásul nem is azt kaptuk meg, akit választottunk. Legemlékezetesebb pillanatként pedig a Somnakaj budapesti előadás megtekintését tudnám megemlíteni, illetve a prágai utazást is.

Szerintem nem voltam se több, se kevesebb azzal, hogy szakkollégista voltam. Nem éreztem magam felsőbbrendűnek, viszont ha nem lettem volna szakkollégista, nem biztos, hogy találkoztam volna azokkal az emberekkel, akiket megismertem.

A jövő

Sajnos nem vagyok már 18 éves, sem 23 éves, aki frissen végezte el az egyetemet, most már öreg vagyok 36 éves, így bele se merek gondolni, hogy mi lesz velem 15 év múlva. Végzett egyetemistaként jó pár hónapot szenvedtem azzal, hogy munkát találjak magamnak, azonban a közfoglalkoztatásnál tovább nem jutottam, így kissé csalódottnak érzem magam. 15 év múlva 51 évesen, remélem, nem leszek még nyugdíjas és remélem, hogy egészséges leszek. A sok negatív dolog miatt, ami történt, nem látok magam előtt jó dolgokat. Viszont, ha sokkal több pozitív élmény ért volna, lehet, hogy azt mondanám, hogy én leszek Magyarország elnöke. A viccet félre téve, 15 év múlva szeretnék olyan idősödő férfi lenni, akinek van normális állása és normáli-

san meg van fizetve, és nem bánám azt, hogy 15 év múlva egy iskolai íróasztal mögül oktatnám a gyerekeket. Mert szívesen tanítanék, mert mindig pedagógia-romológia szakon akartam tovább tanulni a mesterképzésben. Legnagyobb vágyam pedig az, hogy a doktori címet megszerezsem, ugyanis édesanyám halálos ágyánál megfogadtam, hogy doktor leszek, ezért nem adom fel ezt a vágyamat és leküzdöm azt is, hogy rossz napjaim, éveim voltak, és véghez fogom vinni ezt a tervemet.

IGNÁCZ JUDIT

Gyermekévek

Szüleimmel, nagymamámmal és húgommal egy régimódi kertes parasztházban, Iregszemcsén, Siófok és Tamási között elhelyezkedő kis faluban nőttem fel. Nagyon szerencsésnek és hálásnak érzem magam, mivel szüleim mindent meg tudtak nekem és húgomnak adni, amire szükségünk volt, aminek érdekében nagyon keményen dolgoztak és dolgoznak mostanáig is. Mindig arra neveltek, hogy illedelmesen viselkedjek és tanuljak jól, mert a tudást nem lehet tőlem elvenni és csak így juthatok előrébb. Jobb jövőt képzeltek el nekem, aminek megvalósulásáért minden tőlük telhetőt megtettek, erőn felül teljesítettek.

Suli

Iregszemcsén jártam óvodába és kezdtem el az általános iskolát, majd a középiskolai tanulmányaimat 2002-ben hetedikesként, a pécsi Gandhi Gimnázium hatosztályos diákjaként folytattam, ahol beás és romani nyelvből felsőfokú nyelvvizsgát, francia nyelvből pedig emeltszintű érettségit tettem. Továbbá az Arany János Kollégiumi Program részese lettem, melynek keretében lehetőségem nyílt a B típusú jogosítvány megszerzésére is. A Gandhi Gimnáziumban lehetővé vált számomra a roma kultúra, nyelv, tánc, zene és a népismeret részletesebb megismerése. Nagyon sok olyan tudásra tettem szert, ami egy másik intézményben nem kapott volna kellő mértékű hangsúlyt. Roma identitásom is ezalatt az idő alatt vált kiforrottá. 2009-ben felvételt nyertem a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának romanisztika - francia szakára. A második évben minor szakként a romológiát választottam, illetve

jelentkeztem a gazdasági idegen nyelvű menedzser felsőfokú szakképzésre. Egyetemi éveim alatt, 2012 októberétől lehetőségem nyílt kilenc hónapra Franciaországban animátorként önkéntes szolgálatot teljesíteni. 2013-ban megszereztem a BA diplomámat, és a gazdasági idegen nyelvű menedzser felsőfokú szakképzésről szóló bizonyítványomat, illetve elkezdtem a franciatanár–romológiatanár (beás és népismeret tanár) mesterszakot. Jelenleg a Central European University Roma English Language Programjának hallgatója vagyok Budapesten.

Szüleim jelentik számomra a motivációt, ők a példaképeim, hiszen általuk tanultam meg, hogy megfelelő munkával és kitartással el lehet érni céljainkat. Általános és középiskolai tanulmányaim során néhány tanár szintén jelentős szerepet játszott továbbtanulásom döntésének folyamatában. Ők a belém vetett bizalmukkal, illetve motiválással segítették utamat.

Felsőoktatási intézménynek a Pécsi Tudományegyetemet választottam, mivel gimnáziumban már Pécsre jártam, így ezt tűnt egyszerű, logikus és kényelmes döntésnek. Fő szakként franciára esett a döntésem, mivel gimnáziumi éveim alatt nagyon megtetszett a francia nyelv és eltökélten franciatanárként szerettem volna dolgozni a jövőben. Minor szaknak pedig a romológiát jelöltem meg, mivel számomra a cigány/roma identitás felvállalása nagyon fontos és szeretném, ha szokásainkat még a következő generációk is ismerhetnék. Erre viszont csak úgy van lehetőség, ha mi fiatalok megtanuljuk és tovább adjuk ismereteinket, tapasztalatainkat, ha családunk már nem is tartja a hagyományokat vagy használja a nyelvet. Beás és/vagy romani nyelvtanárként lehetőségem van megőrizni és átörökíteni a cigány nyelveket, illetve pluszként a francia nyelvvel is megismertethetem a roma származású fiatalokat is, amelyek segítségével új lehetőségek nyílhatnak meg számukra.

Szakkoli

A Wlislócki Henrik Szakkollégiumba 2010-ben jelentkeztem először, mikor minor szakként elkezdtem a romológia, mivel szerettem volna egy olyan építő jellegű csapat tagja lenni, akikkel közösen különböző projekteket hozhatunk létre, valósíthatunk meg. A szakkollégium által betekintést nyerhettem és segítséget is nyújthattam hivatalos események szervezésének menetében. Ekkor még nem létezett a szakkollégiumnak az ösztöndíj programja. Majd 2013-ban váltam a Wlislócki Henrik Szakkollégium ösztöndíjasává, aminek eredményeképpen megismerkedtem más roma származású egyetemi hallgatókkal és havonta egy hétvégét együtt töltöttünk a Gandhi Gimnázium kollégiumában, ahol csapatépítő tréningeken, szemináriumokon és különböző kompetenciafejlesztő képzéseken vettünk részt. A szakkollégium lehetőséget nyújtott számomra számos konferencia, tanműhely és projekt megszervezésében. A WHSZ-ben eltöltött idő alatt egy négyfős kutatócsoport tagja lettem, melyben társaimmal az AJKP-ban (Arany János Kollégiumi Program) részt vevő évfolyamok sikerességének vizsgálatát kutattuk. 2013-ban a Wlislócki Henrik Szakkollégiumban beás cigány nyelvet tanítottam önkéntesen a szakkollégiumi tagok számára. 2013 szeptemberétől szakkollégiumi keretek között a Khetanipe a Romák Összefogásáért Egyesület önkénteseként a „Benned a létra” komplex telep-program keretében működtetett Jószerencsét Közösségi Házban a hagyományőrző foglalkozásokat vezettem hátrányos helyzetű, többségében cigány/roma gyerekek számára. Valamint számos romológia témájú előadást tartottam, Véménden, illetve Pécs környéki középiskolákban. Utoljára egy Romológia Projektben vettem részt, melynek keretében néhány hallgatótársammal négy pécsi gimnáziumban a cigány kultúráról, nyelvekről, történelemről és híres festőkről, írókról illetve zenészekről, együttesekről tartottunk tájékoztató, kooperatív jellegű tanórát, melynek kimenetele a Gandhi Gimnáziumban tartott játékos vetélkedő volt.

A szakkollégium által megismerkedtem több roma származású fiatalal, lehetőségem nyílt kompetenciáim, készségeim fejlesztésére, továbbá sok tapasztalatot és emlékeket szereztem.

A legemlékezetesebb pillanatok, emlékek a szakkollégiumi hétvégéről maradtak meg számomra, a közös beszélgetések, nevetések, cigánytánc tanulás stb. A WHSZ tagjának lenni egyenlő volt egy olyan társasághoz tartozni, melyben hosszú távú kapcsolatok, barátságok alakultak ki, és ahol a közös célok elérésének érdekében idővel egymást támogató és segítő közösséggé váltunk.

A jövő

Jövőbeli terveim között szerepel befejezni a mesterképzést Pécsen, illetve folytatni a tanulmányaimat Budapesten a CEU-n, továbbá szeretném még a spanyol nyelvet is elsajátítani. 15 év múlva 40 éves leszek. Remélhetőleg lesz egy állandó munkahelyem, férjem és két vagy három gyerekem. 15 év nagyon sok idő, így konkrét állást és országot még nem látok magam előtt, mivel a tanulás szakaszában minden nagyon gyorsan változik és az élet amúgy is kiszámíthatatlan.

JAKAB NATÁLIA

Gyermekek

Jakab Natália vagyok, Baján születtem, itt jártam általános és középiskolába is. Szüleim vegyes házasságban élnek. Édesapám cigány–magyar–oros, édesanyám sváb. Így mindig is érdekes kérdésnek számított, hogy „ki vagyok én?”. A kérdés sokáig nem foglalkoztatott. Német nemzetiségi általánosba jártam, a legtöbb időt az anyai nagyanyámnál töltöttem, így a sváb hagyományokkal eleve többet találok. A furcsa dolog viszont az volt, hogy barna bőröm miatt már az óvodában megkaptam a „te cigány” jelzőket. Ezzel akkor még nem tudtam mit kezdeni. Körülbelül annyit jelentett számomra, hogy „te hülye”. Általános iskolás voltam, amikor tisztult a kép és felfogtam a szavak jelentését, jelenőségét.

Családomról még: egy testvérem van szociális munkás és szociálpolitikus diplomával. Jelenleg 1,5 picurkával otthon. Jó körülmények között nevelkedtünk, amit szüleink folyamatos munkájának köszönhetünk. Édesapám érettségizett, szakmáját tekintve asztalos, jelenleg biztonsági őr, édesanyám diplomás, programozó matematikus, jelenleg könyvelő, adótanácsadó.

Suli

A 8. osztály elvégzése után közgazdasági szakközépiskolába kerültem. Nem ez volt az „álomsulim”, de apu határozottságának – és mivel kb. senki nem gondolta, hogy egyetemre fogok járni – köszönhetően itt kezdtem meg a tanulmányaimat, mondván, majd anyunál fogok dolgozni. Sokáig rendőr szerettem volna lenni, majd tanár, közgazdász. Végül 11. évfolyamos lehettem,

amikor eldöntöttem, hogy tanár szeretnék lenni. A történelem szak viszonylag hamar körvonalazódott, ezt akkori történelem tanáromnak köszönhettem leginkább. Általános iskolában kifejezetten a nemszeretem tantárgyak között volt. A romológiára való jelentkezésem csak 12. évfolyam felé, környékén alakult ki. Nem is tudtuk, hogy van ilyen, a továbbtanulási könyvet böngészve találtunk rá és emlékszem, hogy az akkor még be-tárcsázós interneten próbáltuk (iszonyú lassú volt) lenyomozni, hogy vajon arról van-e szó, amire mi gondolunk.

Miután világossá vált, hogy mit is akar a romológia, döntöttünk szüleimmel együtt, hogy történelem–romológia szakpárosítás lesz a cél. Gőzünk sem volt, honnan szerezzünk szakirodalmat hozzá vagy bármit. Otthon találtam néhány verses kötet cigány szerzőktől, de semmi több. Apu is tudott néhány dolgot, de az vajmi kevés lett volna a felvételihez. A bajai főiskolán kértünk segítséget, ahonnan bibliográfiát kaptunk, de semmi többet. Egy már Pécsen tanuló ismerős hozott végül könyveket a Romológia Tanszékről. Érdekesen alakult a felkészülés. Úgy éreztem a töri mellett nincs időm elolvasni a számomra totál ismeretlen könyveket, sok helyen számomra idegen szavakkal. Így alakult, hogy anyu elkezdte olvasni a megadott könyveket, majd esténként, amikor már abbahagytam a tanulást, mesélte és mondogatta a tudnivalókat. No, így készültem én a romológiára.

A legnagyobb motivációt, talán érezhető már, hogy a szüleim adták, főleg édesapám elvárásai. Ezentúl volt egy általános iskolai tanárom, aki annyira nem hitt bennem, hogy a mai napig szeretném az orra alá dörgölni a diplomáimat.

Pécsen egyértelműen a romológia miatt választottam, e mellett még Szeged került szóba, ott a tanárképző főiskola lett volna a cél. Voltam felvételizni minden helyen, mert akkor még írásbelizni és szóbelizni is kellett mindenhol. Végül az első helyre vettem fel, így lettem PTE-s, romológia-történelem szakos. Abban az évben az egyetlen ilyen szakpárosítású hallgató.

Szakkoli

Az egyetemet 2002-ben kezdtem. A romológián hamar beilleszkedtem, nagyon jól éreztem ott magam. Nem voltunk sokan, így hamar kialakult egy jó csapat. Jó volt, hogy létezett egy hallgatói szoba, ahol két számítógép állt rendelkezésre a hallgatóknak, ez akkor még nagy dolognak számított, lévén alig-alig volt saját gép otthon és a kari számítógépteremben gyakran sorba kellett állni egy-egy dolgozat megírásáért. Sok időt töltöttem, töltöttünk itt. Másodéves koromtól a tanszék demonstrátorként dolgoztam. Ekkor a szakkollégium nem működött. Varga Aranka keresett meg azzal, hogy próbáljuk meg „újraélesztetni”. Meghirdettük, lettünk is néhányan. Hiába lelkesedtünk, azt gondolom, nem igazán tudtuk, mi is az a szakkollégium, hogy kell azt „csinálni”. Inkább alakult egy jó baráti társaság, akik programokat szerveztek maguknak, együtt önkénteskedtek, a legtöbben párhuzamosan a Faágban is tevékenykedtek. Filmklubokat, beszélgetéseket, szakestet, kulturális programokat, tábort szerveztünk.

Az egyik legemlékezetesebb programunk a 8ker című film megtekintése volt, főként azért, mert Orsós László Jakabot, a film forgatókönyvíróját is vendégül láttuk. A vele töltött idő, beszélgetés máig meghatározó emlék számomra.

Másik nagy pillanatként az akkor már hallgatói szobából szakkollégiumi szobává alakított helyiség festését, berendezését tudnám megemlíteni. Ennek nyomát a mai napig őrzi a szoba, amiért egyrészt nagyon hálás vagyok, másrészt mindig elkap egy jóleső érzés, ha odatévedek. Utólag jókat mosolygok azon, ahogy egy-egy társam kritizálása, miért ilyen kék? miatt Orsós Anna szobájában hüppögtem, Ő megvigasztalt, ahogy máskor is.

Ezek mellett számtalan emlék köt a szakkolihoz. Makáris, sörházas szakestek, activity partik, mánfai tábor, ahol sőt kellett gyűjteni. Nagy élmény volt a Mindentudás Egyeteme felvételén

részt venni és meghallgatni Forray tanárnő előadását, hazafelé pedig lépésben jönni az óriási ködben. Van még egy emlék... Gondolkodtam, hogy megoszam-e vagy sem. Megteszem, mert fontos. Szomorú emlék, de a szakkolihoz tartozik az is, amikor 2009 decemberében egy busznyai romológias/szakkolis jött el életem egyik legszomorúbb napjára. Jóleső érzéssel tölt el a mai napig hogy velem/velünk voltak.

Szakkollégiumi tagnak lenni számomra a barátokat, kapcsolókat jelentette. Máig tartó ismeretséget, barátságot. Támogatást a tanároktól és hallgatótársaktól, ha gond volt, közös örömeket, együtt izgulást a vizsgaidőszakokban. Sokat tanultam ebben az időszakban, sok tapasztalatot gyűjtöttem, amit a mai napig használok, alkalmazok.

Utolsó éves egyetemistaként kezdtem a Gandhi Gimnáziumban dolgozni, ekkor a szakkoliban már nem voltam túl aktív, de a próbatanításra való felkészüléshez is itt kaptam segítséget Varga Arankától. Megvalósult egy álmom, tanárként dolgozhattam, ráadásul a Gandhiban. Kipróbálhattam a számomra új pedagógiai módszereket, részt vettem érettségiztetésben, programszervezésben. 2009-ben osztályt kaptam, ami óriási élmény és felelősség. Szuper csapat volt. 2013 februárjától lettem az iskola egyik igazgató helyettese, amit az idén januárban fejeztem be. Jelenleg 2,5 hónapos kislánnyal, Lizával vagyok otthon.

A jövő

Hogy mi lesz 15 év múlva? Remegve figyelem kislányom középiskolás kezdeti lépéseit, küzdök a kamaszkor adta problémákkal és remélhetőleg tanítok, próbálok az újabbnál újabb módszereket és eszközöket. Osztálykirándulást szervezek, készülök az osztállyal a farsangra, ünnepélyekre. Közben pedig boldog családban élek talán egy picivel nagyobb lakásban.

KŐSZEGI KRISZTIÁN

Gyermekek

Nagyon nagy családom van. Édesapám első feleségétől született három gyermek, a két bátyám és én. Édesanyám és édesapám elváltak, ezért édesapámmal maradtunk külön. Neki egy újabb felesége lett, tőle született öt gyermek, azután sajnálatos módon édesapám elhunyt, az öt gyermek anyukája megelment, nem akarta tovább nevelni gyermekeit, ezért a nagybátyámékhoz kerültünk, ahol- az ő két gyerekével meg mi nyolcan- tízen voltunk gyerekek. Azóta nagybátyáméknak született még öt gyermekük, így most már tizennégy testvérem van. Mondhatjuk, hogy elég nagy a szerető családom. A nyolc fiú és hét lány közül a legidősebb huszonhárom, a legfiatalabb pedig most lesz egy éves. Bírjuk egymást, segítjük egymást, ahogy tudjuk. Az öcséimet, húgaimat próbálok segíteni a tanulásban, próbálok megtanítani azt nekik, hogy hogyan kell tanulni, hogyan kell viselkedni, mert azért a szülőknek nehéz dolguk van ennyi gyerek nevelése során. Plusz még a papám is velünk lakik egy háztartásban. Én azóta albérletben lakom, mert nem akarom még én is a terhükre lenni az otthoniaknak, de ugyanúgy próbálok őket segíteni.

Suli

Én először a Táncsics Mihály Utcai Általános Iskolába jártam, de a suli életveszélyes állapotba került, ezért átmentünk az Illyés Gyula Általános Iskolába, ami Pécssett a Rózsadomb felé található. Oda csak általános iskola alsó tagozatáig jártam, mivel felsős koromba átíratkoztam a Gyárvárosi Általános Iskolába, ahol megkaptam azt a motivációt, ami elősegítette azt, hogy gimnáziumba kerüljek.

ziumban tanuljak tovább. A tanárim észrevették, hogy szeretek tanulni, és ezért próbáltak motiválni engem. Mindig mondták, hogy órán jelentkezzek és ez nagyon bátorított. Az általános iskolában és később a gimnáziumban is tanárim szeretették meg velem a történelmet és a földrajzot, mert nagyon érdekfeszítően magyarázták el az anyagot, aminek köszönhetően elkezdtek érdekelni az órán elhangzottak, mindig odafigyeltem és ezért megszerettem ezeket a tantárgyakat. Emellett szerettem még a tesiórákat is, ahol fociztunk, kézilabdázunk, kosaraztunk és rengeteget sportoltunk, ami elkerülhetetlen dolog volt az iskolában. Ez számomra fontos. Az általános iskolából a Leőwey Klára Gimnáziumba tanultam tovább, ahol az Arany János Tehetséggondozó Programban vettem részt, ami az életem egyik legmeghatározóbb időszaka volt, mivel igazából itt nőttem fel: tizenöt évesen kerültem oda és húsz évesen jöttem el. Itt sok mindent tanultam a tudományokról, az életről, megtanultam alkalmazkodni az emberekhez, mivel kollégista voltam, ennek köszönhetően nagyon jó barátságokat is sikerült kialakítanom. Az AJTP-ben emeltszintű angolt és informatikát lehetett tanulni. Az informatika azért folyt emelt szinten, mert hozzásegített az ECDL vizsga ingyenes megszerzéséhez. Ezenkívül a program lehetőséget nyújtott számtalan utazásra. Voltunk Olaszországban, Angliában, Horvátországban, szóval majdnem fél Európát bejártuk, ez is nagyon nagy élményt jelentett számomra. Plusz a jogosítványt is elkezdhattük letenni. A gimnáziumban leérett-ségiztem, először földrajzból középszinten, majd emeltszinten. Ez elég jól sikerült és ez motivált arra, hogy az egyetemen majd földrajz szakra jelentkezsek, majd azt gondoltam, hogy földrajz szakkal sokra nem megyek, ezért átjelentkeztem osztatlan tanári szakra, ahol jelenleg is tanulok.

Általános iskolában a tanárim észrevették, hogy ha akarok, akkor tudok tanulni, és ezért dicsérő szavakkal illettek, ami engem nagyon motivált. Ez nagyon sokat segített. Ráadásul az általános iskolában az osztályfőnököm pont történelemtanár volt, aki nagyon sokat támogatott abban, hogy én most törté-

nelemtanár szakos hallgató legyek. Emellett a szüleimnek is sokat köszönhetek, hiszen mindennap leellenőrizték a leckémet, megnézték, hogy számárfüles-e a könyvem. Persze akkor nem örültem neki, de most már máshogy gondolok erre. A gimnáziumban pedig az iskolatársaimmal is versengtem, de a földrajz és a történelem szakos tanáraink is sokat motiváltak, akikre különösképpen odafigyeltem, akiket nagy tiszteletben tartottam.

Szakkoli

A továbbtanulásnál azért választottam Pécsset, mert Pécsen lakom már nagyon régóta, ezért nem szerettem volna innen elmenni, itt szerettem volna tovább folytatni tanulmányaimat, továbbá lakásom egyetemhez való közelsége is közre játszott. A Pécsi Tudományegyetemet azért választottam, mert a földrajz szak itt a legerősebb az országban, bár az ELTE még vetekszik ezzel, de a PTE nagyon jó egyetem a földrajz szempontjából. Azért választottam a földrajz-történelem és állampolgári alapismeretek osztatlan tanári szakot, mert mint már korábban mondtam, a kedvenc tanáraink is földrajz és történelem tanárok voltak. Ők mindig nagyon motiváltak, továbbá azért is választottam ezeket a szakokat, mert úgy gondolom, hogy a szakokhoz köthető tudást teljes mértékben el tudom sajátítani és tovább tudom adni majd az utóknak.

Elsősorban azért lettem szakkollégista, mert a testvéreim által hallottam erről, továbbá a pénzösszeg miatt, amit lehetett kapni. Én csak ennyit tudtam a szakkollégiumról, többet nem. Azért jelentkeztem a szakkollégiumba, mert az anyagi helyzetemen tudott segíteni. Persze így, hogy most már benne vagyok nemcsak ez a fontos, mivel nagyon sok pozitívum kaptam ettől a szakkollégiumtól. Elvárásom annyi volt, hogy benne lehessen egy közösségben és kapjunk ösztöndíjat. Azonban az elvártaknál több minden teljesült.

A szakkollégiumi életbe úgy léptem be, hogy Sellyén volt egy kis nyári tábor. Bevallom őszintén, még nem éreztem magam olyan jól, mint ott, mivel a hallgatók azért küzdöttek, hogy bekerüljenek a szakkollégiumba. A táborban nagyon finom ételeket ettünk és sokat mozogtunk. Ahogy elkezdődött a szakkollégiumi rendszer, kezdetét vette az első bennmaradós hétvége, ahol Trendl Fanninak köszönhetően a portfólió rendszer ismertetésével kezdtünk. Akkor nagyon megijedtem az elvárt feladatoktól. Belegondolva, már nem tűnik olyan bonyolultnak a rendszer. Nekem az angol órákon való részvételt kellett teljesítenem, mivel a félévben angol órára kellett járni. Azt gondolom, hogy ez nagy segítség az egyetemisták számára, mert a diploma megszerzéséhez fel kell mutatni egy nyelvvizsgát. Ha most nem csináljuk meg, akkor majd pénzért kell órákat venni, ami nagyon sokba kerül, úgyhogy ez egy hatalmas segítség. Plusz a bennmaradós hétvégeken különböző kurzusokon vettünk részt: tanulásmódszertan, kutatómódszertan, stb. Úgy gondolom, hogy ezek a kurzusok segítenek belelátni a tudományos életbe. Nemrég részt vettünk egy kutatásban, aminek az eredményeit tudtuk prezentálni a Horizontok és Dialógusok Konferenciasorozaton, és azt gondolom, hogy a szakkollégium nélkül ez nem jött volna össze. Szóval a szakkollégium nagyon bevont a tudományos életbe.

Bevallom őszintén, a roma/cigány identitásom nagymértékben elmozdult. Bár tudtam magamról, hogy cigány vagyok, de azt sem tudtam, mi az a cigány identitás. Azt se tudtam, hogy hány csoport van. Nagyjából sejtettem, mert ugye mindenki beszél róla, de csak körvonalakban. Viszont így precízebben megtudtam, hogy hány csoport él Magyarországon, a főbb hagyományokat, nagyon sok koncerten vettünk részt a WHSZ segítségével. Most nemrég Bogyiszlón egy fergeteges roma napon vettünk részt, ahol nagyrészt mi, egyetemisták csináltuk a hangulatot. Bár nem nagyon tudtunk cigányul táncolni, de azért megpróbáltuk. Sajnos egy cigány nyelven sem tudok beszélni, de most nyáron jelentkezek egy kurzusra, ahol lovári nyelven

szeretnék megtanulni. Nagyon szeretném ezt elsajátítani, de még nem volt rá lehetőségem. Mostanra azt értem cigány identitás alatt, hogy tudjuk azt, hogy mit csináltunk, mit csinálunk most, és hogy hova tartunk. Szerintem, hogyha ezt valaki tudja a cigányságról, akkor annak már van cigány identitása. Ehhez nem kell feltétlenül tudni cigányul táncolni, beszélni. A cigány identitás annyit jelent, hogy tudjuk mi az, hogy cigányság, és ne sztereotípiákat alkossunk, hanem olyan dolgokat, amivel ki tudjuk segíteni a cigányságot eddigi helyzetéből.

A legkínosabb pillanataimból igyekszem kiválasztani egyet. Volt egyszer egy olyan bent maradás hétvégém, ahol egy lánnyal nagyon összeveszttem, de másnap nem is emlékeztem rá, mivel előző este elég jól sikerült a buli. A következő nap lassan összeállt a kép, ahogy a többiek elmesélték, hogy miket csináltam este. Ekkor egy kicsit kínosan éreztem magam, de több ilyen szituáció is előfordult. Az egyik legemlékezetesebb pillanatom a balatoni kirándulás volt, ahol fergetegesesen éreztem magam. Szerintem ilyen alkalmat csinálhatunk majd úgy is, hogyha megszűnik ez az ösztöndíj program, mert ezek tényleg nagyon közösség kovácsoló élmények.

Számomra a WHSZ tagjának lenni azt jelentette, hogy bekerültem egy olyan cigány társaságba, csoportba, ami segített abban, hogy be tudjak illeszkedni az egyetemi tudományos életbe. E nélkül én úgy gondolom, hogy kevesebb lennék most, nem itt tartanék. Emellett élményeket is adott azzal, hogy táboroztunk, a bennmaradás hétvégék is jól sikerültek, azt mondom, hogy néha az angol órákat is élveztem, és annak is nagy feelingje van, hogy a közösségi térben csak úgy leülünk beszélgetni.

A jövő

Jövőbeli tervem a diploma megszerzése, amivel remélem el is tudok helyezkedni. Szeretnék egy gimnáziumban és egy alapít-

ványnál is tanítani. Ugyanakkor szeretnék polgármester is lenni. Én úgy gondolom, hogy a földrajz–történelem szakkal gond nélkül lehetnék polgármester, és felelősségteljesen tudnám ezt a hivatást végezni, úgyhogy szeretnék egy kis falut igazgatni. Ez az egyik álmom, hogy tanár és polgármester lehessek. Tizenöt év múlva így képezem el magam, hogy addigra lesz egy házam, egy szép feleségem, talán még egy lurkó is belefér, sőt biztos, vagy kettő is.

KŐSZEGI MÁRIÓ

Gyermekévek

Kőszegi Máriónak hívnak, 23 éves vagyok. Nagycsaládban nevelkedtem, elég szerény körülmények között. 10 éves koromban az édesapám meghalt és a nagybátyám vett nevelésbe minket. 7 testvérem van, ebből 2 az édestestvérem és 5 a féltestvérem, de ugyanolyan testvéremnek tekintem mindegyikőjüket. Már annyira nem tartom mindenkivel a kapcsolatot, mivel elköltöztem otthonról, és most egy albérletben lakom. A Sanyikával és a Krisztiánnal találkozom rendszeresen, hetente egyszer, kétszer összefutunk, mivel ők is a szakkollégium tagjai.

Suli

Az általános iskolámról beszélni egy kicsit bonyolult, mert állandóan költöztünk, szóval én 5 általános iskolába jártam összesen. Alsó tagozaton nagyon rossz tanuló voltam, még számolni és írni se tudtam. Nagyon el voltam maradva a többiektől, ami egy kicsit még most is meglátszik. 5. osztálytól elkezdtem úgy tanulni, hogy komolyabban vettem a sulit. Legrosszabb tanulóból legjobb tanuló lettem, és ezzel a testvéreim is így voltak. Ez volt az az időszak, amikor a nagybátyámékhoz kerültünk. Végül a pécsi Gyárvárosi Általános Iskolában végeztem.

Felvételt nyertem a Leőwey Klára Gimnáziumba. A család egyik barátja mondta, hogy van egy lehetőség a Leőweyben. Igazából nekem nem szerepelt a terveim között a gimnázium, mert én nem tartottam magam jó tanulónak. Mivel a gyárvárosi színvonal az nem volt valami magas, így ott jó jegyeket szereztem, de

én nem gondoltam volna, hogy fölvesznek gimnáziumba, aztán mégis sikerült.

Az Arany János Programba nyertem felvételt, ami annyit jelent, hogy kollégiumba kellett lakni 5 évig. Volt egy előkészítő év, ott angolt meg informatikát kellett tanulni vagy egy választott idegen nyelvet. Nem tartottam hasznosnak ezt az első felzárkóztató évet. Abból a szempontból jó volt, hogy angolt és informatikát tanultunk, de a többi tantárgy kiesett az egy év alatt. A következő évtől rendes gimnáziumi tantárgyakat kellett tanulnom. Az „Arany János” nagyon sok lehetőséget biztosított számunkra, ilyen a jogsi megszerzése, nyelvvizsga megszerzése, illetve évente több alkalommal tanulmányi úton vettünk részt, Angliában, Olaszországban, Horvátországban és hasonló helyeken.

Példaképként nem tudnék kiemelni senkit, de minden tanárom ösztönzött arra, hogy továbbtanuljak. Amikor bekerültem a Leőweybe, akkor már eldöntöttem, hogy én egyetemre szeretnék továbbtanulni.

Azért választottam Pécsset, mert egész életemben itt éltem, és nem gondoltam arra, hogy elszakadnék a családomtól, ettől a helytől, így evidens volt, hogy itt maradok.

Negyedéves földrajz szakos hallgató vagyok, alapképzésen. Terület és településfejlesztőnek tanulok.

Igazából azért választottam a földrajzot, mert én mindig is szerettem, mint tudományt. Már 5. osztálytól elkezdtem nézegetni az atlaszokat, ahogy csak lehetséges utánanézttem órán kívül a tananyagok kiegészítésének. Akkor annyira még nem gondoltam bele, hogy ezzel lehet foglalkozni. Jött az érettségi és választani kellett egy tantárgyat, és akkor a földrajzra esett a választásom. Végül nagyon jól sikerült, mert a Leőweybe, de talán még Pécsen is én írtam a legjobbat. Ekkor a földrajz tanárom ösztönzésére választottam ezt az egyetemet, aki azt mondta,

hogy meg kellene próbálnom beadni a földrajzra a jelentkezésem. Októberben megcsináltam az előrehozott érettségít, akkor már tudtam, hogy fel fognak venni az egyetemre, mert duplázással simán elértem azt a ponthatárt, ami miatt fölvesznek.

Szakkoli

A szakkollégiumot nagy lehetőségnek tartottam. Dr. Lakatos Szilvia mondta a nagybátyámnak, hogy van ez a pályázat, nem gondoltam volna, hogy ilyen könnyen be lehet ide kerülni. Igazából, azért lettem szakkollégista, mert tetszett az, hogy egy cigány közösség tagja lehetek, mert életem során ez volt az első, hogy egy ilyen értelmiségi csapat tagja lehettem.

Azt vártam el a szakkollégiumtól, hogy tényleg egy közösségként tudjunk működni, valamit letegyünk az asztalra csoport szinten, hogy meg tudjuk mutatni magunkat a világnak. Saját magamtól azt vártam el, hogy minden lehetőséget kihasználjak, amit a szakkollégium nyújt. Azt gondolom kicsit többet is kihozhattunk volna az egészből, mint közösségi, mint egyéni szinten. Emellett az ösztöndíj lehetőség is motiváló volt.

A szakkollégium egyrészt anyagi biztonságot adott számomra, így az egyetem mellett nem kellett dolgoznom és nem ment az egyetemi tanulmányaim rovására a munkával töltött idő. Másrészt tapasztalatot szereztem az egyetemi életem mellett nagyon sok mindenben. Szerintem személyiségváltozáson mentem keresztül, segített a céljaim elérésében, hogy legyen jövőm.

Szolgáltatások, amiket igénybe vettem az az ingyenes angol nyelvóra, és kicsit belekóstoltam a lovári nyelvbe is, de azt nem túl sok sikerrel. Volt, amikor film klubban vettem részt, de így szolgáltatás szintjén csak a nyelv, amit kiemelnék.

Mivel én vagyok a szakkollégium elnöke – igaz, a legtöbb programról elkéstem –, minden programon részt vettem, amin lehetett. Leginkább az önszerveződő események tetszetek, amiken nem kellett kötelezően megjelenni. Például, amikor a Faág Egyesületben bográcsoltunk 2015 májusában, vagy amikor a két nyári tábor volt, vagy a terasz programok, az irodalmi estek és még sorolhatnám.

Mindig is látszott rajtam hogy cigány vagyok, de sosem volt cigány identitásom, mivel nem úgy neveltek fel, és nem tudtam sok mindent a cigányságról, csak ezeket a sztereotip véleményeket. Nagyon pozitívan mozdult el szerintem az identitásom, mert szerettem volna megismerni a kultúrát, a zenét, hogy hogy is él a cigányság igazából, és itt nagyon sok mindent megtanulhattam.

A legkínosabb pillanatomat szerintem sokan tudják, de nem szeretnék róla beszélni. Volt egy konfliktusom a szakkollégiumon belül.

A legemlékezetesebb? Hát nagyon sok van, de amit a legjobban kiemelnék, mikor a szegedi szakkollégisták jöttek hozzánk, ők látogattak meg minket, és ott láttam, hogy értelme van a szakkollégiumnak, amikor ott voltunk a sportcsarnokban és én láttam az embereken, hogy érdeklődve fordulnak a tudományok felé, komolyan fogják fel ezt az egészet. Láttam, hogy értelmes, intelligens emberekkel vagyok körülvéve, és ez tetszett. Emellett a bográcsosítások és a bent maradás hétvége hangulata.

Számomra a WHSZ nagyon sok mindent jelentett. Már 2 éve a szakkollégium elnöke vagyok, úgyhogy kicsit másképp látom a dolgokat, mint a többiek. Kicsit nagyobb rajtam a felelősség, mint másokon. Mikor bekerültem a szakkollégiumba, akkor kicsit máshogy láttam a dolgokat, mert akkor mindenki ugyanolyan volt, mint én – most is ugyanolyanok –, csak van, aki többet dolgozik. Sajnos sokan nem látják a háttérmunkát.

Ennek ellenére nagyon szeretem ezt csinálni. Nem csináltam tökéletesen, sőt nem is jól, de úgy érzem, hogy egyre jobban végzem a munkámat.

A jövő

15 év múlva, ha minden igaz, akkor már majdnem 40 éves leszek. Addigra szeretnék családot alapítani, gyerekeket és felelőséget, illetve szeretnék biztos megélhetést biztosítani számukra. A munkakört, amiben dolgozni fogok, még nem tudom pontosan, hisz folyamatosan változnak az elképzeléseim. Az biztos, hogy szeretnék több lábon állni. Ha mondanom kellene egy állást, amivel a legszívesebben foglalkoznék, az a pedagógusi hivatás lenne, de ez még a jövő zenéje.

Fontosnak tartom a társadalmi szerepvállalást, addigra mindenképp szeretnék ebben a körben is tevékenykedni. Ez azt takarja, hogy egyrészt kiállok a cigánységért, szeretném csökkenteni a sztereotípiákat és az ellentéteket.

Végül szeretném bejárni a világot és emellett bővíteni a nyelvtudásomat.

LABODA GEORGINA

Gyermekévek

Laboda Georjinának hívnak, Pécssett születtem és nőttem fel. 23 éves vagyok és jelenleg a húgommal élek, aki szintén egyetemista. Őt Lillának hívják, 21 éves és másodéves romológus hallgató. A szüleim válása után mindketten édesanyánkkal élünk együtt, és csak később választottuk a külön lakhatás lehetőségét. Édesapám jelenleg külföldön él élettársával és féltestvéremmel, Juliannával, aki 7 éves. Édesanyám pedig már több éve a Pécsi Tudományegyetem oktatója.

Suli

Az általános iskolát Pécssett, a kertvárosi részen végeztem el. Az iskolában az én osztályom igen csak fel volt értékelve, mivel tánc tagozatként lehetett választani. Ezalatt mindössze annyit kell érteni, hogy az első osztálytól a nyolcadik osztályig bele voltak építve a táncórák az órarendünkbe. Míg a legtöbb osztály dupla matematika órára járt, mi dupla klasszikus balett órára. De tanultunk magyar néptáncot, társastáncokat és a legkülönbözőbb moderntáncokkal is megismerkedtünk. Így utólag kezdem látni ennek előnyeit és hátrányait, akkoriban csak szerettem táncolni és nem gondoltam végig, hogy hosszú távon lehet, hogy a dupla angol óra hasznosabbnak bizonyult volna.

Elég hamar nyilvánvalóvá vált, hogy nem vár rám fényes tánckarrier, így a tovább tanulás céljából a pécsi Kodály Zoltán Gimnáziumot választottam. Ez a döntés nagyon is helyesnek bizonyult, remek tanárain és osztálytársaim voltak a 4 év alatt.

Humán tagozatosként emelt óraszámban tanultam a magyar nyelv és irodalmat, valamint a történelmet.

A legmotiválóbb példaképem édesanyám, akire mindig számíthattam, és már a nézéséből tudom a véleményét a dolgokról. A mi családukban a továbbtanulás olyan lehetőség, amit sokan nem engedhetnek meg maguknak, az én édesanyám áldozatos munkája tette lehetővé azt, hogy én most ott lehessek egy felsőfokú képzettséget adó intézményben, így azt érzem, hogy Ő a legtökéletesebb példakép.

Miért választottam Pécsset? Mivel alapvetően Pécssett éltem a családommal egy olyan városban, ahol az ország egyik legszínvonalasabb egyeteme található, pezsgő egyetemi élettel, így nem éreztem szükségét, hogy egy másik városba költözzek. Mivel kimondottan jó kapcsolatot ápolok a családommal, nem gondolkodtam azon, hogy a BA diplomám megszerzéséhez másik intézményt keressék a Pécsi Tudományegyetemen kívül.

A Pécsi Tudományegyetem valójában nem is választás kérdése volt számomra, mivel már gimnáziumi éveim alatt eldöntöttem, hogy itt szeretnék továbbtanulni, így szép lassan átformálódott és felkerült az „elérendő célok” listámra.

Magyar főszakos és romológia minor szakos vagyok, jelenleg BA-s, de remélem hamarosan elérkezik az idő, hogy ezt a két betűt lecserélhetem másik kettőre, és azt mondhatom, hogy MA-s vagyok.

Azért választottam a magyar szakot főszaknak, mivel a céljaim között szerepelt, hogy egyetemista legyek, de sajnos azt nem tudtam még, hogy mivel szeretnék foglalkozni, így a magyar szak egy jó alapozó képzésnek tűnt. Úgy gondoltam 19 évesen, ha szerzek egy magyar alapszakos diplomát, azzal csak gazdagabb leszek és még bármi mással kiegészíthetem tanulmányaimat. A romológiát pedig származásom iránti érdeklődésből jelöltem meg, mindig többet és többet szeretnék megtudni erről a tudo-

mányterületről. Azzal, hogy tanulok a Romológia Tanszéken, én is támogatom ennek a tudományágnak a fejlődését, fontosságát.

Szakkoli

A Wlislócki Henrik Szakkollégiumnak azért szerettem volna tagja lenni, hogy egy olyan tudományos közeghez tartozzak, akik minőségi szinten foglalkoznak a romológiával és a cigány/roma kutatásokkal. Amikor én beléptem a szakkollégiumba, még nem volt ösztöndíjprogram, ebből fakadóan nem is tudtam elvárásokat támasztani, mint később a belépő szakkollégisták. Mivel a csatlakozásom idején még nem támasztottam elvárásokat, ezért a kezdeti időszakban a szakkollégium vezetősége sem támasztott felém. Talán csak annyi, hogy szerettem volna részt venni kutatásokban és publikációs lehetőséghez jutni, illetve konferenciákon részt venni bármelyik szakkollégiumban.

Amikor ösztöndíjas voltam, akkor minden lehetőséget kihasználtam, amit az ösztöndíj program kínált. Éltem a lehetőségekkel, amit a tehetséggondozó program biztosított. Később, amikor nem voltam már ösztöndíjas, akkor is nagyon sok különórát biztosítottak számomra, hogy én is részt tudjak venni a képzéseken, amik az ösztöndíjasoknak szólnak.

A szakkollégium abban segített, hogy a tudományos életben megismerkedtem azzal, hogy milyen elvárások vannak a fiatal kutatók felé. Közösségi szempontból, amit kaptam a szakkollégiumtól szinte megfogalmazhatatlan. Rengeteg barátom lett az egyetem különböző karairól. Egy olyan szakkollégiumi közösség alakult ki, akik ismerik, szeretik és támogatják egymást. Számomra ehhez a közösséghez tartozni felbecsülhetetlen.

Majdnem minden programon részt vettem az elmúlt 3 évben, nyári táborok, közös hétvégék, kirándulások, színházi látogatások. Próbáltam a szakkollégium által biztosított legtöbb kiváltsággal élni.

Mindig is magabiztos voltam a származásommal kapcsolatban, így a szakkollégium ezen nem változtatott. Mindig határozottan vállaltam fel cigány származásomat, már a szakkollégiumi tagságom előtt is.

A legkínosabb pillanat számomra az volt, mikor kikerültem az ösztöndíj programból és lemondtam a szakkollégiumi elnökségről. Ez valójában olyan kínos számomra, hogy inkább nem is szeretnék róla többet beszélni.

Nem egy, hanem több emlékezetesebb pillanatot éltem át a szakkollégiumban. A konferenciák, a közös hétvégék és programok, utazások, az összes ott van a legemlékezetesebb pillanataim között. Nagyon szeretek a szakkollégium tagja lenni és az ösztöndíjasokkal tölteni az időt.

Nagyon szeretek ehhez a közösséghez tartozni. Sok segítséget kaptam az egyéni fejlődésemhez. Megtapasztalhattam, hogy milyen, amikor elvárásokat támasztanak az ember felé és azoknak vagy megfelel, vagy nem. Kicsit megtapasztaltam, hogy milyen a kutatók élete. Az az érzésem, hogy már mindenki képet kapott az elmúlt 2-3 válaszból, mit jelent számomra a szakkollégium és mit jelent számomra a tagjának lenni, illetve remélem, mivel nem igazán tudom ezt a csodás érzést szavakba önteni.

A jövő

Jelenleg bárhol el tudom képzelni az életemet, de nem tudok 15 évre előre kitalálni egy tervet. Kitűzők magam elé célokat és ezeket próbálom megvalósítani. Remélem 15 év múlva lesz egy biztos anyagi hátterem, melyből a jövőbeli családom megélhetését meg tudom alapozni. 15 év múlva boldognak képzelem el magam, aki az elmúlt 15 évében sokat utazgatott, nyelveket tanult, embereket ismert meg és szakmailag kiteljesedett.

LABODA LILLA

Gyermekévek

Laboda Lillának hívnak, 21 éves vagyok. Anyukámmal és nővéremmel élek Pécsen. Szüleim 14 éves koromban elváltak. Ez nagyon meghatározó esemény volt az életemben, mivel nem sokkal a válás után született meg a féltestvérem, aki jelenleg 7 éves. Eleinte nehéz volt számomra, de könnyen feldolgoztam, mivel a szüleim jól kijönnek egymással és így nekem is könnyebb lett. A húgommal jó viszonyt ápolok, csak sajnos apukámék már 2 éve Ausztriában laknak, így nem nagyon tartjuk a kapcsolatot, csak interneten és ünnepekkor, ha hazalátogatnak. Nővérem 23 éves, és szintén, mint én, a Pécsi Tudományegyetemen tanul, magyar szakon és a Wlisllocki Henrik Szakkollégium tagja. Anyukám a Pécsi Tudományegyetem Romológia és Nevelésszociológia Tanszékén dolgozik, mint romani nyelvtanár. Emellett van egy civil szervezete a Khetanipe a Romák Összefogásáért Egyesület, ahol én is önkéntes vagyok.

Suli

Általános iskolába az Apáczai Nevelési Központba jártam, Pécs kertvárosában. Az általános iskola nem játszott nagy szerepet az életemben, igazából nagyjából átlagosnak mondható. Két dolgot említenék, ami a legjobban megmaradt ebből az időből. Az egyik hogy a 30 fős osztályban ketten voltunk cigány származásúak és néha a fiú osztálytársaim cikiztek, hogy cigány vagyok. De már akkor volt egy barátnőm, aki mindig bevédett, és ha kellett nem csak szóval... jelenleg is ő a legjobb barátnőm. A másik, hogy táncos osztályba jártam, de nem vettek fel tánra az alkatomra hivatkozva. Az önbizalmam akkoriban ezek az in-

cidensek miatt kisebb volt, néha kevesebbnek éreztem magam a társaimnál.

Középiskolába a Széchenyi István Gimnáziumában jártam, humán tagozatos osztályba. Itt emelt angolt és informatikát tanultam 5 évig. Az osztályomban szoros barátságokat tudtam kötni, és mai napig tarjuk a kapcsolatot.

Az általános iskolában és a gimnáziumban sem találtam magam számára igazi példaképet, hisz a tanárok nem közeledtek annyira a diákok felé személyesen, így nem jöhetett létre bensőséges kapcsolat. Ennek ellenére volt olyan tanár, akit szerettem, de nem mondható igazán példaképemnek. A továbbtanulásomban a családom játszott igazán nagy szerepet, édesanyám kikötötte, hogy nekem el kell jutni az egyetemig, igazából számomra ő volt az a személy, aki a legjobban motivált. Leginkább azzal, amit ő elért, mivel három diplomával rendelkezik és a doktori fokozatot is megszerezte, szóval maga a személye a példa számomra. Eleinte nem tetszett, hogy az általános iskola és a gimnázium után még öt évet kell tanulnom, de most már örülök, hogy jelentkeztem egyetemre.

Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára járok romológiaira és minor szakként pedig társadalmi tanulmányokat tanulok. Itt másodéves vagyok. Először szociális munkásnak jelentkeztem, de oda nem vettek fel, mert nem fogadták el az emelt szintű lovári érettségimet, a romológia a bejelölt szakok második helyén volt, így hát itt vagyok. Természetesen örülök, hogy jelenleg ez a főszaom, mert nagyon szeretek ide járni. A romológiával jobban megismerhetem a cigányság minden területét, mindeközben egy barátságos közegben lehetek. Anyukámnak van egy egyesülete, ahol leginkább cigány származású személyekkel foglalkoznak. A gyerekkorom nagy részét az egyesületben és annak tanodájában töltöttem. Ez segített belelátni a cigányság életébe, láttam a fő problémákat, panaszait. Ezek alapján ez a két év, amit eddig az egyete-

men töltöttem, nagyon meghatározó volt abban, hogy rájőjjek mivel is szeretnék foglalkozni, ha „nagy” leszek. Mindenképpen hátrányos helyzetűekkel, főként cigányokkal. Úgy gondolom a romológia egy nagyon jó alapot ad ehhez.

Azért Pécsen tanulok, mert itt nőttem fel és soha nem gondolkodtam azon, hogy én elmenjek máshova. Ráadásul Magyarországon egyedül itt lehet tanulni romológiát.

Szakkoli

Azért jelentkeztem a Wlislöcki Henrik Szakkollégiumban, mert mire én az egyetemre kerültem, a nővérem már hallott róla, ismerte, ő ajánlotta, hiszen ő is oszlopos tagja volt. Emellett anyukám is a projektben dolgozott. Anyukámmal, mielőtt szakkollégista lettem volna, több alkalommal bementem a szakkolisok közös hétvégéjére, ami nagyon érdekfeszítő és szórakoztató volt számomra. Ekkor csak látogatóban jártam a Gandhi Gimnázium kollégiumában, mert ott tartották a WHSZ bent maradás hétvégéjét. 2013-ban sikerült felvételt nyernem az egyemre és ezzel együtt a Wlislöcki Henrik Szakkollégiumba is.

Legfőbb elvárásom a szakkollégium felé az, hogy segítse a tanulmányaimat az egyetemi életben, és biztosítsa azt az anyagi háttért, amire szükségem van ahhoz, hogy eljussak a diploma megszerzésig. Amit vártam az szerencsére teljesült is, emellett a szakkollégium segítségével sikerült bekerülnöm a tudományos kutatások világába, fejlődött a kommunikációs készségem, hisz úgy érzem nagyjából el tudtam sajátítani a szakomon használt szakszavakat és a prezentációk is könnyebben mennek. A szervezőkészségem is sokat fejlődött, ez mutatja azt, hogy megválasztottak a szakkollégium hallgatói titkárának, ami azt jelenti, hogy sok közösségi feladatot kell ellátnom, különböző pályázatokat kell megírnom. Amikor megválasztottak titkárnak elég furán éreztem magam, mivel nekem nem volt célom, hogy induljak a választá-

son. A szakkolís társaim viccként indították a szavazást, de aztán végül elvállaltam és meglepődtem azon, hogy mennyire nekem való ez a világ. A WHSZ számos szolgáltatást nyújtott, amik segítettek elsajátítani olyan dolgokat, amelyek nélkülözhetetlenek az egyetemen. Ilyen például a tudományos írásmű, amire Beck Zoltán készített fel, ez számomra nagy megtiszteltetés volt, illetve nagy segítség lesz a szakdolgozatom megírásakor. Ehhez hozzájárul a kutatómódszertan, hisz alapvető, hogy a szakdogához kutatni kell. A tanulásmódszertan kurzuson megtanultam azt, hogy hogyan lehet könnyen és gyorsan elsajátítani egy nagyobb témát, egy nehéz anyagot. A hétfégi sportfoglalkozások mindig feldobták a kedvem, a legjobban a fallabdázás és a röplabdázás tetszett, igaz én nem vagyok valami nagy sportember.

2013-ban a WHSZ által kiírt kutatói pályázatra beadtuk a 4 fős csapattal a kutatási tervünket. Szerencsére nyertes lett, így lebonyolíthatuk a kutatásunkat. A kutatásunk helyszíne a Gandhi Gimnázium volt. Kutatási témánknak a gandhis diákok kitörési lehetőségeinek vizsgálatát választottuk. Kutattuk, hogy milyen irányba szeretnének az érettségi után elhelyezkedni, mennyien szeretnének továbbtanulni vagy esetleg külföldön dolgozni. A kutatás kiértékelése után az eredményeinket előadhattuk a szakkolís minikonferencián.

A 2015-ben ugyanúgy a WHSZ által kihirdetett kutatási pályázaton is részt vettem, ebben a kutatásban az általános és középiskolás diákok cigányságról való tudását és gondolkodását mértük fel egy kérdőíves lekérdezés tükrében. Itt megdöbbentő és elgondolkodtató eredmények születtek, melyet elő is adtunk a IV. Romológus Konferencián.

Egy és fél éven keresztül külön angolra jártam Szabados Péter tanár úrhoz, amit az utolsó félévben abba kellett hagynom időhiány miatt. Úgy gondolom, minden olyan programot megragadtam, ami lehetséges és hasznos volt számomra. A bent maradás hétfégéken is csak egy-két programot hagytam ki.

A kötelező programokon kívül még sok olyan programon részt vettem, amik fontosak számomra. Ilyen volt például, amikor tanulmányúton jártunk Varasdon, ahol egy cigánytelep helyzetét mértük fel. Ez az út nagyon megdöbbentő és nehéz volt számomra, mégis jó emlékek fűznek hozzá, mert a helyi lakosok nagyon kedvesen és barátságosan fogadtak bennünket. A Pesti kirándulásokon is részt vettem, amikor a MÜPA-ban megnéztük a Somnakaj című előadást vagy az MTA-ban a cigány értelmiségiek konferencia előadásait. Legutóbb pedig Bogyzislón voltunk, ahol a szakkoli jelenlévő tagjai előadták a „We are the world” című dalt beásul.

A szakkollégiumban eltöltött két év alatt még jobban megerősödött a cigány identitásom, mivel egy olyan közösségnek lehettem a tagja, ahol szinte mindenki cigány származású és elég sok ilyen irányú beszélgetés folyt közöttünk. Bár a cigányságról már eleve sokat tudtam.

A legkínosabb pillanataim egyike a szakkoliban az volt, amikor elő kellett adnom a minikonferencián. Az volt az első igazi előadásom. Nagyon izgultam, leizzadtam, remegett a kezem és néha összevissza beszéltem. Sajnos én eleve nem tudok nagy közönség előtt beszélni és az előadásom után úgy éreztem, nem tudtam teljesen átadni a közönségnek, amit én szerettem volna.

A legemlékezetesebb a sellyei tábor volt számomra. Az volt az első alkalom, amikor már a szakkollégium ösztöndíjas tagjaként én is részt vehettem a programokon és megismerhettem a többieket.

Számomra a szakkollégium tagja lenni azt jelenti, hogy egy olyan közösségben lehetek, ahol magamat tudom adni, jól érezzük magunkat és közben tanulunk is. Nekem a szakkoli sokat segített az egyetem elkezdésekor. Már az első hetem úgy indult, hogy a táborban újonnan megszerzett ismerősök segítettek nekem. Ha nem lettek volna a szakkolis mentorok az első

szemeszteremben, akkor talán még az óráimat sem tudtam volna felvenni az ETR-ben. Akire szintén mindig számíthattam és úgy gondolom az ösztöndíj program után is számíthatok az a tutorom, Andl Helga. Ő az a személy, aki mindig odafigyelt a tanulmányaimra, noszogatót és segített, ha arra volt szükségem. De ugyanúgy bárkire számíthattam, akármilyen problémám volt. De talán a legfontosabb, hogy jó tartozni egy közösséghez és bízom benne, hogy ezek a barátságok, amik itt megkötettek még sokáig megmaradnak.

A jövő

15 év múlva úgy látom magamat, hogy a kezemben lesz a romológia alapidiploma és talán a szociális munka mesterdiploma is. Remélem, a szakmámban fogok dolgozni és segítem majd az embereket. Szeretnék ekkor már egy férjet, aki odafigyelő, megértő és támogat engem mindenben, és két-három gyereket, akiket egy szép nagy kertes házban nevelünk.

MÁTÉ DEZSŐ

Gyermekévek

Családi háttéremet tekintve nagyon szegény körülmények között nőttem fel, én vagyok az első generáció, aki felsőfokú intézményben tanult tovább. Szüleim legmagasabb iskolai végzettsége nem éri el a négy általános iskolai szintet. Édesanyám beás (árgyelán), édesapám oláh (collári) közösségből való. Három féltestvérem van, egy nővérem és két bátyám, akik édesanyám előző házasságából születtek.

Suli

Óvodai korszakomból az a kép maradt emlékezetes, mikor az óvodapedagógusok speciális (kisegítő) iskolába javasoltak. Nem tartották megfelelőnek az érettségemet és az akkori tudásomat az általános iskola első osztályához. Későbbi beszélgetéseim során nővérem elmondta, hogy a cigány gyerekek abból az óvodából többnyire egyből a speciális iskolákba lettek besorolva. Leegyszerűsítve a dolgot: a roma lét magával hozta annak a ténynek a lehetőségét, hogy az általános iskolai oktatásból mindenkinél nagyobb eséllyel záródjunk ki. Itt nem a gyermek valódi tudása számított, hanem a társadalmi és etnikai hovatartozás ténye. 6 éves koromban édesanyám meghalt, és az akkori telepiek édesapámat eltérő etnikai különbsége miatt nem igazán fogadták be, ezért egy számomra addig ismeretlen másik telepre költöztünk. Kisiskolás korszakom évekig elhúzódtott emiatt, és sokáig nem is voltam beíratva iskolába, 8-9 éves korom után kerültem be az első osztályba. Túlkorosságom miatt folyton kilógtam az osztályból. A padtársaim mindig, mindenhol roma gyerekek voltak és a leghátsó sorban ültünk.

Egy másik tiszta kép, ami megmaradt emlékeimben, amikor egy alkalommal a faluban kacsalopás történt. Másnap az iskolában csak a roma diákoknak kellett röpdolgozatot írniuk, hogy mi volt tegnap este a vacsora. Miután megírtuk, be kellett adni a tanítónőnek a „dolgozatot”, majd a legjobban sikerültek olyan jutalomban részesültek, hogy beszélgethettek a rendőr bácsival. Én is a „kitüntetettek” között voltam.

Általános iskolai éveimről nincsenek jó tapasztalataim, a pedagógusok besoroltak egy olyan kategóriába, ami a szegény, roma, jó lesz segédmunkásnak elgondolásba esett. Soha nem voltam az a diák, aki ki lett volna emelve az esetleges jó válasza miatt.

A másik általános iskolai fordulópont a felső tagozat elérése után történt. Az iskolában egy évfolyamon két osztályt indítottak, de bizonyos tantárgyakat, mint például a matematikát, magyar nyelv és irodalmat, történelmet, bontva tanultuk. Ezeket a tárgyakat kis csoportokban sajátíthatta el a két évfolyam. Körülbelül hetedik osztályos korunkban tudatosodott bennünk az a tény, hogy a „B” csoportban csak cigány tanulók vannak. Ekkor többen is át szerettünk volna menni a másik csoportba, mert az elmondások szerint ott érdekesebben tanultak, de nem volt rá esélyünk. Gyakran azt a választ kaptuk, hogy oda csak a jól tanulók mehetnek. Annak ellenére a csoportban maradtam, hogy az átlagom magasabb volt néhány „A” csoportos nem cigány tanulóénál.

A 8. osztályos pályaválasztás alkalmával az osztályfőnököm lebeszélte a gimnáziumi tanulmányaimról azzal az indokkal, hogy: „nem bírnám az iskolát.” Ezért jelentkeztem egy szakképző iskolába, de azt is soknak tartották, mert szakmunkást szerettem volna belőlem, a pék szakmát szántak nekem. Tehát az iskolaválasztásom úgy történt, hogy felcsaptam a pályaválasztási kiskönyvet és a jobb oldali iskolát választottam. Így esett a választásom az akkori kaposvári Rippl-Rónai József Közlekedési

Szakképző Iskolára és Kollégiumra, ahol a közlekedési szakmacsoportba kerültem.

A középiskola merőben más kontextusban működött, mint az általános iskola. Itt a legelső „élményemet” a kollégiumi beiratkozás alkalmával éltem át. „Nem cigány” hangzású nevem miatt besoroltak egy olyan kollégiumba, ahol roma diák még azelőtt nem nagyon lakott. Az iskolának két elkülönített diákszállója működött. Az egyik a „közelebb lakók”, a másik a „messzebb lakók számára” lett kialakítva. Az első besorolás alá a „közelebb lakókéba” estek a roma diákok, míg a másodikba a „messzebb lakók”, a nem roma diákok voltak. A nevelőtanárok közül többen megkérdezték, hogy mit keresek én az adott kollégiumban. Nem tudtam nekik mást válaszolni, minthogy, itt lakom én is. A szobatársam egy olyan diák lett, aki nem roma származású, viszont a neve tipikusan annak hangzott, így másik kollégiumban kapott szállást. Pár nap múlva ez a fiú, Rudolf, a „területi elhelyezkedés ellenére” és a „tollallergiája” miatt átkerült a másik kollégiumba. Az épületek között szemmel látható volt a különbség a szobák felszereltsége és állapota tekintetében is. A roma diákok által lakott kollégiumban tizenkét ágyat helyeztek el egy szobában, míg a másikban négyágyas szobák voltak modern berendezéssel. Középiskolás koromban kilátástalan helyzetem miatt éjszakai munkákat vállaltam a tanulás mellett, ezért gyakran nem tudtam teljesíteni az adott követelményeket.

A törekvésemre a középiskolai magyar nyelv és irodalom tanárom figyelt fel, aki egyben lelki mentorom is lett. Az ő javaslatára és támogatásával próbáltam a jövőmet a tanulás irányába orientálni. Gyakran hangoztatta, hogy: „Dezső tanulj, mert csak azzal tudsz kikerülni abból, amiben vagy!” Hosszú időbe tartott, amíg meghallgattam tanácsát, és a mai napig példaképként tekintek rá. Ez volt az a motiváló erő, gondolat, ami akkor megfogalmazódott bennem: a hasonló sorstársaimon való segítség. Második jelentkezésem alkalmával felvételt nyertem a PTE BTK Romológia és Nevelésszociológia Tanszék romológia sza-

kára, majd következő évben felvételt nyertem a kommunikáció és médiatudomány minor szakra is. A Tanszéken ismerkedtem meg Dr. Orsós Annával és Dr. Varga Arankával, akiket mindvégig mentoromnak és a pályaképem segítőinek tekintettem.

2010-ben elnyertem egy Erasmus Master pályázatot, melynek köszönhetően egy hollandiai egyetemen (Fontys University of Applied Sciences) tanulhattam társadalmi tanulmányokat (social studies). Az elméleti képzés mellett gyakorlatban is volt részem egy úgynevezett T-huis-ban, ahol főként török, marokkói és örmény gyerekekkel foglalkozhattam. 2013-ban megszerztem mesterdiplomámat a PTE BTK romológia - mozgókép-kultúra és médiaismeret tanári szakjain. Egyetemi éveim alatt számtalan nemzetközi tréningen és képzésen vettem sikeresen részt, ahol a különböző partnerországokkal közösen dolgoztam és valósítottam meg olyan projekteket, amelyek a nemzetközi romaságra irányultak.

Nyelvismeretemet illetően az angol és a beás cigány nyelveket beszélem, ezeket napi szinten használom. Megértem továbbá alapfokon a német és a lengyel nyelveket.

Az elmúlt években részt vettem többek között az Egyenlő Bánásmód Hatóság megbízásából megrendelt „Diszkrimináció a közigazgatásban” elnevezésű átfogó országos kutatásban. Tanítottam a Gandhi Közalapítványi Gimnáziumban, a Dél-Zselic Középiskola Konrád Ignác Általános Iskolájában és a Körzeti Közoktatási Intézmény Darányi Általános Iskolájában. A Kurt Lewin Alapítvány romapage honlapján rendszeresen publikáltam.

2006-tól a Romaversitas Alapítvány és a Roma Education Fund ösztöndíjasa vagyok.

Szakkoli

2005-től a Wlilocki Henrik Szakkollégium tagja, valamint 2009-2010 között megbízott diákelnöke voltam.

A jövő

Jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia Kisebbségkutató Intézetének és a T-Tudok Tudásmenedzsment és Oktatáskutató Központ munkatársa vagyok, valamint doktorandusz az ELTE Szociológia Doktori Iskola Interdiszciplináris Társadalmi Kutatások programjában. Kutatási területem: a roma identitáskonstrukciók Magyarországon a rendszerváltás óta. További kutatási területem: a romák és az LMBTQ közösségek metszéspontjai, kisebbségek médiareprezentációja. Témavezetőm: Dr. Kállai Ernő.

ORSÓS JÁNOS

Gyermekévek

Orsós János vagyok, Pécs- Vasason élek, Péctől nem messze. A híresztelésekkel szemben ez egy nagyon jó környék, kiváló természeti adottságokkal rendelkezik. Jelenleg édesapámmal élek, egy két szobás, kertes családi házban, mivel a szüleim már elváltak. Van két testvérem, a nagyobbik húsz, a kisebbik hat éves.

Suli

Az általános iskolát Vasason végeztem. Az általános iskolai évek alatt sok, máig tartó baráti kapcsolatot alakítottam ki, emellett rengeteg sikerélményben volt részem a tanulás és a sportok terén, ugyanis részt vettem különböző tanulmányi és sportversenyeken egyaránt. Úgy kerültem már általános iskolába, hogy tudtam olvasni. Talán ennek köszönhetően álltak közel hozzám a humán tantárgyak. Nagyon szívesen rajzolgattam, gyakran sportoltam, főként a kosárlabda és az atlétika területén jeleskedtem, és mivel jó voltam abban, amit csináltam, csupa pozitív élménnyel lettem gazdagabb.

Eddigi tanulmányaim alatt rengeteg, saját területükön és emberileg is kiváló tanárral, szakemberrel volt szerencsém dolgozni. Sok példaképem volt, és van is. Az első, akit mindenképpen ki szeretnék emelni, az a gimnáziumi német tanárnőm, aki rendkívül nagy műveltséggel rendelkezik. Sokat köszönhetek neki, hiszen nagyon sokat dolgozott azon, hogy jó embert neveljen belőlem. Mivel a gimnázium a második otthonom volt, így a tanárnőt a második anyukámként tiszteltem. Azzal, hogy külön olvasmányokat is ajánlott számomra, magas színvonalon

tanította nekem a német nyelvet. Fontos kiemelnem az irodalom és a történelemtanárnőmet, illetve az osztályfőnököt is. Mindenekelőtt azért, mert megtanulhattam tőlük a színvonalas munkavégzés hasznosságát, örömét, továbbá azért, mert nagyon motiváltak a jó eredményekre azzal, hogy megkövetelték a magas színvonalú teljesítményt. Nem szeretnék megfélemleni édesapám támogató magatartásáról sem, aki mindenáron azt szerette volna, hogy a felsőoktatásban vegyek részt. Tőle tanultam meg olvasni, a könyvek szeretetét, a munka becsületét és a tisztelet/tisztesség fontosságát. Kedvezőtlen anyagi helyzetünk miatt nagyon sokáig vívódtam azon, hogy továbbtanuljak-e a felsőoktatásban vagy valamilyen szakmát végezzek el, hiszen mindenképpen támogatni szerettem volna a családomat. Az egyetemi jelentkezéshez szükséges felvételi eljárás alapdíját sem tudtam volna finanszírozni, ha az osztályfőnököm és a német szakos tanárnőm nem vállalják magukra a költségeket. Végül egyetemista lettem. Mindent összevetve, ezeknek a személyeknek óriási hálával és tisztelettel tartozom.

A továbbtanulás szempontjából azért volt számomra Pécs a legideálisabb város, mert itt élek, amióta megszülettem. Kulturális szempontból igen kiemelkedő várossal van szó országos szinten. Kulturális érdeklődésemet tekintve Pécs az egyik legmegfelelőbb helyszín számomra, ugyanakkor nagyon jó természeti adottságokkal és városképpel rendelkezik. De ne feledkezzünk meg a magával ragadó mediterrán éghajlatról, hangulatról, aminek köszönhetően a mi városunk ad otthont az ország legszebb lányainak.

A továbbtanulást illetően azért esett a választásom a Pécsi Tudományegyetemre, mert története egészen a középkorig nyúlik vissza. Továbbá az is fontos tényező volt, hogy itt van a közelben, mivel frissen érettségizettként nem éreztem magamban akkor annyi erőt és bátorságot ahhoz, hogy egy teljesen új városban, idegen környezetben kezdjem meg a tanulmányaimat, gyakorlatilag ezért maradtam, hogy itt a Pécsi Tudományegyetemen tanuljak tovább.

Jelenleg szabad bölcsész vagyok, filozófia-magyar szakos hallgató. Több oka is van, amiért ezt választottam. Egyrészt azért választottam filozófiát, mert középiskolában volt egy nagy felángolásom, amiért én ezzel a dologgal szerettem volna foglalkozni. Bár manapság sajnos alulértékelt diszciplínaként van jelen, mégis azt gondolom, hogy a filozófia, a helyes gondolkodás az emberiség egyik legmagasztosabb és legizgalmasabb tevékenysége, ezért kell művelnünk azt. Az életben ugyanis számtalanszor találkozhatunk olyan alapvető problémákkal, melyek megoldásához a filozófia által juthatunk közelebb, így a kritikai gondolkodás elsajátításának lehetőségén túl a filozófia egy megbízható iránytű számomra, mely irányt szab a helyes életvezetéshez. Számomra a filozófia tehát egy életformát is jelent, mely elviselhetővé és méltóságossá teszi életünket.

Szakkoli

Mielőtt jelentkeztem volna a WHSZ-be, alapvetően azt sem tudtam, hogy mit értünk szakkollégium alatt, hogy mitől szakkollégium egy szakkollégium. Egyrészt a kíváncsiság hajtott, másrészt pedig ami elsőként megragadta a figyelmemet az az volt, hogy nemcsak szakmai, hanem anyagi támogatással is hozzájárul a szakkollégium az egyetemi tanulmányaimhoz. Alapvetően olyan anyagi körülményekkel rendelkezem, hogy szükségem volt és van ezekre a támogatásokra. Főként ezért jelentkeztem ide. Másrészt az volt az elképzelésem, hogy a tagság által új embereket ismerhetek meg, ami előnnyel jár az egyetemi életben.

Az elvárásom mindenképpen az volt, hogy a szakkollégium anyagilag, szakmailag támogasson, és ez teljesült is. A szakkollégium segítséget nyújt abban, hogy a tudományos életbe be tudjak lépni, hogy el tudjak helyezkedni. Sokat segített még abban is, hogy eligazodjak az egyetemi életben. Embereket akartam megismerni, és ez részben teljesült is, nagyon sok új és kiváló emberrel találkoztam az évek alatt.

Sok mindenben segített a szakkollégium. Különböző kurzusokon vehettünk részt, melyek igazából az egyéni fejlődéshez járultak hozzá, gondolok itt például a nyelvi órákra. Én angolra jártam főként, ugyanis németből már szereztem nyelvvizsgát, ezért gondoltam, hogy angolból is kellene. Tanulásmódszertanon is részt vehettünk, emellett lehetőségünk volt a kutatómódszertanban is elmélyednünk. Mindemellett számos kiváló kulturális program is volt, ami nem éppen ezekhez a kurzusokhoz tartozik, de mégis a szakkollégiumnak az életét képezi.

Jártam nyelvórákra, ahol kitűnően bővült a szókincsem, tudományos írásmű kurzusra, amit a Beck Zoli tartott, tanulásmódszertanra és karriertervezési tréningre. A szolgáltatásokon kívül rengeteg kiránduláson vettünk részt. 2014-ben Orfűn voltunk, ahol egy kellemes hétvégét töltöttünk el, nyáron pedig ellátogattunk a Balatonra, majdnem egy hétig, ott rengeteg élmény nyel lettünk gazdagabbak.

Az is jó volt a szakkollégiumban, hogy lehetőséget adott arra, hogy kibontakoztassa minden egyén a saját tehetségét. Büszke vagyok, hogy volt lehetőségem arra, hogy egy ízben mediátorként egy könyvbemutatót is levezethettem Malgot Istvánnal, akivel „A cigány hold” című könyvével kapcsolatban egy beszélgetést folytattam. Több kérdést tettem fel neki, egy nagyon jó közös gondolkodás kerekedett ki belőle. A végére egy igazi művészembert ismerhetett meg a publikum.

Mindenképpen pozitív irányba fordult el a cigány/roma identitásom, mert bár cigány vagyok, alapvetően mégsem rendelkeztem túl sok ismerettel a cigányságról, mivel otthon nem nagyon éltek a hagyományok, ezért a nyelvet sem tanultam meg ennek kapcsán. A szakkollégiumi részvétel alatt igenis kialakult bennem egy olyan igény arra, hogy megtanuljam a nyelvet. Főként a beás nyelvet szeretném megtanulni, mivel jó lenne minél több nyelvet érteni és alkalmazni. Alapvetően sem volt problémám a cigány léttel, de most kialakult bennem az, hogy

jó cigánynak lenni. Egy roma szakkollégium tagjának lenni a közösséghez tartozáson túl számomra azt is jelentette, hogy magabiztosabban vallhatom magam cigánynak, és ezzel, sokkal teljesebb embernek érezhetem magam. Betekintést nyerhettem a cigány kultúrába, jobb rálátást nyerek a dolgokra, szóval ez mindenképpen pozitív irányba mozdult el.

Akadt néhány kellemetlenség, de igazából, azok sem mondhatóak rossz élménynek, mert alapvetően egy elfogadó közösségnek vagyok a tagja. Ha bármiféle kellemetlenséget okoztam volna, azt tolerálták. Nincs kínos emlékem.

Emlékezetes pillanatokból már jóval többel rendelkezem. Ilyen például, amire az előbb már utaltam, hogy egy könyvbemutatót vezethettem vagy az orfűi kirándulás, a balatoni kirándulás, amiről szót ejtettem, ezek is emlékezetesek voltak. De a legfrissebb kellemes élményem az a Horizontok és Dialógusok Konferenciasorozaton való részvétel, ahol előadtam a romológia szövegkorpuszának kritikai vizsgálatáról szóló előadásomat és örülök annak, hogy az első tudományos kutatásomat már magam mögött tudhatom.

Jó WHSZ tagnak lenni, ugyanis számomra az a pozitívum, hogy hasonló helyzetű és származású fiatalokkal lehetek együtt, akiknek nagyjából hasonló motivációik vannak, mint nekem. Mindannyian szeretnék a tudományos életbe belépni, és nyomot hagyni, emellett tenni a cigánységért. Mindenképpen egy közösséghez tartozást jelent az, hogy a WHSZ tagja vagyok, és jó az, hogy minden irányból érkezik támogatás, hogyha arra szorulsz.

Ami még nagyon fontos számomra, az a tutori rendszer, ami engem nagyon nagymértékben segített, nemcsak a szakkollégiumon belüli tevékenységeimben, hanem az egyetemi tanulmányaimban is, ugyanis a tutorom igyekszik figyelemmel kísérni a munkáimat, dolgozataimat. Ha bármiféle problémába ütközök, ő próbál segíteni. Ezenkívül ugyanúgy részt vesz velünk a tado-

mányos kutatásban is, és egy nagyon hasznos eleme a szakkollégiumnak. Nemcsak szakmailag segít minket a tutor, hanem szerintem érzelmileg is, és kellő motivációt ad a felmerülő akadályok leküzdéséhez. Én főként tanulmányi nehézségekkel találkoztam, ugyanis volt egy olyan kurzusom, amit nehezen tudtam volna elvégezni, hogyha a tutorom nincs a segítségemre és nem teszi lehetővé nekem a jobb megértést a tantárgyon belül, nem biztos, hogy sikeresen abszolváltam volna a tárgyat.

A jövő

Nem nagyon szoktam hosszú távra tervezni, inkább rövidtávon belül gondolkodom, kisebb tervek megvalósítására törekszem, hogy aztán eljussak egy komolyabb célhoz. Ha elképzelem magam 15 év múlva, nagyon szívesen lennék egy kutató társaság/intézet tagja, ugyanis a WHSZ-es tevékenységeim alatt nagyon megtetszett a tudományos munka, a kutatás, nagyon szívesen vennék részt egy kutatócsoport munkájában. Emellett szívesen oktatnék középiskolában vagy egyetemen.

Valójában optimista vagyok, így csupa jó dolgot látok magam előtt. 15 év múlva elképzelhetőnek tartom, hogy félig-meddig már családos állapotban leszek. Remélhetően egy komoly megalapozottságú tudományos műveltséget, szellemi vagyont is birtokomban tudhatok. Remélem, minél több szakmai tekintélyt fogok megismerni, hogy kiterjedt kapcsolati tőkével rendelkezhesek majd. A jövőben nagyon szeretnék foglalkozni a filozófiával, és valamilyen szinten szeretnék beleszólni a cigánysággal kapcsolatos ügyekbe is. Szóval, én két fő irányvonalat képezek el magamnak: a filozófia mellett szeretnék megmaradni, ezen belül tudományosan munkálkodni, és ugyanakkor a cigányság életében is szeretnék valami pozitív dolgot előmozdítani. A cigánysággal mindenképp elméleti téren szeretnék munkálkodni, ledönteni a cigányságról alkotott sztereotípiákat, amik hamis alapokon állnak, és ezeket foko-

zatosan megdöntögetni. Szeretnék minél több lehetőséget megragadni. Szívesen folytatnék tanulmányokat külföldön. Azonban elképzelhető, hogy Pécsen is tovább folytatnám a tanulmányaimat vagy Budapesten, a Közép-Európai Egyetemen, esetleg az ELTE-n.

PÁPAI BOGLÁRKA

Gyermekévek

Pápai Boglárka vagyok, Pécsen nőttem fel, 8 éves koromig a belvárosban, a negyedik emeleten laktunk, majd lehetőségünk nyílt arra, hogy azt a lakást eladva kiköltöztünk Újhegyre, ahol azóta családi házban lakunk. 1998-ban építkeztünk, a szüleim mindent igyekeztek saját erőből megoldani, nagyon sokat dolgoztak a saját kezükkel.

Szüleim neveltek fel engem és a húgomat. Nem éltünk fényűző életet, de nem emlékszem olyanra, amit ne kaptunk volna meg valaha is, a szüleim ennek érdekében gyakran vállaltak másodállást.

Az Egyetem Utcai Általános Iskolába jártam ötödikes koromig (1994-2000), majd egy évre az iskola bezárása miatt átkerültem a Felsővámház utcai Általános Iskolába, de az ottani rossz légkör miatt felvételiztem a Janus Pannonius Gimnázium hatosztályos képzésébe (2000-2006). Nagyon nem szerettem ebbe a gimnáziumba járni, mert nekem túl sznob volt, sosem bántottak, nincs rossz emlékem, de nem éreztem jól magam.

2006-ban felvételt nyertem a Pécsi Tudományegyetem romológia alapképzésére, ahol 2009-ben végeztem. A 2006/2007-es tanévben elvégeztem a Comenius Szakközépiskola irodavezető felsőfokú OKJ-s képzését. 2007-ben elkezdtem a Pécsi Tudományegyetem Állam és Jogtudományi Karán a jogász szakot levelező tagozaton, oda 2011-ig jártam, de sajnos nem fejeztem be. A 2009/2010-es tanévben egy évet jártam politológia alapképzésre, de 2010-ben felvettek a romológia mesterképzés beás nyelv és kultúra szakirányára, azt 2013-ban el is végeztem.

2013 szeptemberében megkezdtem tanulmányaimat a Pécsi Tudományegyetemen működő „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában, itt jelenleg másodéves vagyok levelező tagozaton, a nevelésszociológia program romológia specializációján.

Suli

Példaképeim elsősorban a szüleim, mindig is tőlük kaptam a legnagyobb támogatást és a testvéremtől. A középiskolában teljes mértékben támogatták, hogy továbbtanuljak a felsőoktatásba, de a választásomat nem díjazták. A középiskolai osztályfőnököm nagyon ellenezte, hogy a romológia szakot válasszam, én pedig, mivel nem jöttünk ki egymással, csak azért is emellett döntöttem, és azóta sem bántam meg. A szüleim mindig azt a mondatot hangoztatták, hogy „magamnak tanulok, és nem nekik”, de azzal is biztattak, hogy amíg csak tehetik, fizetnek mindent, csak tanuljak.

Szakkoli

Nagyon nehezen mozdulok ki otthonról, nem szeretek máshol aludni, nemhogy lakni, nagyon jól érzem magam otthon, ezért választottam Pécsset, mert itt nőttem fel, itt lakok.

Anyukám 2006-ban, február 15-e előtt 2-3 héttel elment egy előadásra, ahol hallott a romológia szakról, amikor hazajött, csak mesélt, csak mesélt, és nagyon belelkesített, úgy döntöttem miért ne... Amikor a középiskolai osztályfőnököm megtudta a választásomat, nagyon ellenezte, de mivel nem voltunk jóban, mindenképp az ellenkezőjét szerettem volna cselekedni. Ezt is tettem.

Mint említettem jártam romológia alap- és mesterképzésre, politológia alapképzésre és jogász osztatlan képzésre, de csak a romológiát végeztem el.

Amikor 2011-ben megnyerte a szakkollégium az ösztöndíj pályázatot, kerestek mentorokat, amit szerettem volna kipróbálni magam is. A mentori felvétellel egybekötve jelentkeztem a szakkollégiumba.

Szerettem volna egy közösséghez tartozni az egyetemen belül, hiszen egyedül voltam a mesterképzés ideje alatt, és már nagyon unalmas volt minden nap és minden órán kettesben lenni az oktatókkal.

Ez teljesült, mert nem kevesebb, mint 30 embert kaptam magam köré az ösztöndíjasokkal és a mentorokkal együtt. Az elmúlt 3 évben igyekeztem a szakkollégium által rendezett eseményeken részt venni, még a szakkollégiumi gandhis bentlakós hétvégéken is ott voltam, 2 kivétellel. Minden közös kirándulási lehetőséget kihasználtam. Ami a legjobban megfogott, az a horvátországi varasdi kirándulás, mivel szörnyű volt látni, hogy az ottani cigánytelepen milyen rossz körülmények között élnek a gyerekek, felnőttek, de örülök, hogy elmentem, mert felnyitotta a szemem, hogy ilyen is van.

Sokáig rajongtam a Somnakaj című darabért, melyet Budapesten a MŰPÁ-ban nézhettünk meg, előtte közösen ebédeltünk, így az a nap felejthetetlen marad számomra.

Mivel nekem nincs barna bőröm, ezért egy cigány közösséghez való csatlakozásom kezdetén mindig nehézségekbe ütközök, ez igaz volt a szakkollégiumra is. Az első bentlakós hétvégék egyikén vendégül láttuk otthon a szakkollégistákat egy vacsorára, ahol megismerhették a szüleimet, és így szembesültek velem, hogy én sem vagyok kívülálló, így kis idővel, de elfogadtak. Sokkal könnyebb egy cigány, vagy cigányok iránt érdeklődő társaságban megélni, felvállalni a cigány identitásomat.

Legemlékezetesebb pillanatomnak a kirándulásokat említeném, és a táborokat. Sellye maradt meg a leginkább, oda egy nappal

később érkeztem, mert akkor felvételiztem a doktori iskolába, és a táborlakók egyként gratuláltak nekem, és rögtönöztek egy kis ünneplést a számomra, hogy kifejezzék büszkeségüket.

Menedéket jelentett számomra, mint emberileg, mint helyileg. Nagyon nagy segítséget jelentett a közösségi tér, ahol mindig rendelkezésünkre állt több számítógép is, ahol bármikor lehetett e-mailt írni, beadandót, vagy internetet használni. Minden nap tudtunk könyveket kölcsönözni, amelyek katalogizálva lettek, nem kellett áttérni egy egész termet, ha egy szakirodalomra volt szükségem, hanem csak levehettem a polcról.

A bentlakós hétvégéken, mint mentornak nem volt kötelező részt vennem, de mindig szívesen láttak, még ha nem is jelentkeztem be előre, de számítottak rám, tudták, hogy jövök.

A jövő

15 év múlva kétféleképpen képzelem el magam. Az egyik verzió szerint szeretnék a jelenlegi munkahelyemen és munkakörömben maradni. Mentorkodom a Türr István Képző és Kutató Intézetben, a négy hónapos időtartamú Hátrányos helyzetű embereknek szervezett kulcskompetenciák fejlesztése című képzéseken. Foglalkozom a hallgatók lelkivilágával, munkaerő-piaci megjelenésével, érvényesülésével és menedzselésével a mindennapi tanácsok, beszélgetéseken keresztül. Nagyon jó érzés felnőttekkel dolgozni, igaz nehezebb is, de látványos eredményeket lehet elérni, és a pozitív végkimenetel mindig újabb és több erőt ad.

A másik lehetséges tervem, hogy szeretnék kutatóvá válni, ehhez az egyetemi életben való aktív részvétel tudna hozzásegíteni. Minden konferenciát és publikálási lehetőséget maximálisan ki kell használnom, és ezekkel együtt a doktori fokozat meglétevel szeretnék egyetemi oktató lenni a Romológia és Nevelés-szociológia Tanszéken.

RIGÓ BÁLINT

Gyermekévek

Rigó Bálintnak hívnak, 1994. február 20-án születtem Pincehelyen. Két bátyám van, Imre és Krisztián. Édesanyám egyedül nevelt engem és féltestvéreimet, mert édesapám kiskoromban elhagyott minket. A falu, Fürged, ahol nevelkedtem, az egyik legszegényebb települések között van, nagy a munkanélküliség és elég rossz infrastruktúrával rendelkezik. Családi körülményeim – ahonnan az egyetemre jöttem –, mint települési szinten, mint egyénileg is elég hátrányosnak mondhatóak, mert az egész házunk csak egy szoba-konyha egy kisebb spájjal, és nincs bevezetve a vezetékes víz. A nagyszobában én és az egyik bátyám aludtunk ketten, a nagyobbik bátyám a nyári konyhában lakott, anyu pedig a kisszobában, ami egyben a konyha is és egyben anyukám várószobája is volt, hiszen édesanyám a falu egyik vagy talán egyetlen varrónője. Bár édesanyám csak 8 általánossal rendelkezik, de műveltnek tartom, mivel nagyon olvasott. A házunkban elég sok a bútor és így kevés a szabadhely.

Édesanyám 8 általánossal rendelkezik, régen nem tanult tovább, pedig a tanárai szerették volna, mivel nagyon ügyes és tehetségesnek minősült. Jelentkezés esetén felvették volna a Herendi porcelánkészítéshez és festéshez, de sajnos az anyagi körülmények és a távolság miatt nem tudott továbbtanulni. Édesanyám nem olyan régen vonult nyugdíjba.

Mint említettem, két bátyám van. A nagyobbik bátyám főiskolát végzett, vadász lett, majd később elvesztette állását és több mint 10 éve alkalmi munkából és közmunkából él.

A másik bátyám a gimnázium után Balatonlellén tanult tovább, ahol két szakmát szerzett meg, az idegenvezetőit és a reklám-ügymintező szakmenedzsert. Ezután jelentkezett a PTE BTK Ókori nyelvek és kultúrák klasszika-filológia szakra és később történelem minor szakkal a tanári pálya irányába indult el, így jelenleg MA tanári képzésben tanul.

Suli

Fürgeden jártam óvodába és alsóiskolába, majd a felső tagozatot Tamásiban kezdtem meg. Sajnos hatalmas lemaradásokkal indultam a felső tagozaton, és ezért a tanároknak is nagyon nehéz volt, hogy ekkora hátránnyal rendelkezünk, de én ekkor kezdtem el igazán szeretni iskolába járni. Már pontosan nem tudom mikor, de valamikor hatodikos koromban döntöttem el, hogy én földrajztanár szeretnék lenni, és ez azóta sem változott. Azt a sok hiányt, amivel felkerültem Tamásiba, így utólag visszagondolva elég könnyen és hamar háttérbe tudtam szorítani, de teljes mértékben szerintem még mindig nem tűntek el, ez például megmutatkozik abban, hogy diszgráfias vagyok.

Általános iskolai biológia és földrajz szakos tanárnőmet emelném ki, aki szerintem az elején nagyon hamar képes volt megszerettetni velem a természettudományos tárgyakat. Mindig is szerettem az óráit és több délutáni szakköre is bejártam, emellett több alkalommal is részt vettem különböző biológia versenyeken, például a Madarak és fák napja, a Herman Otto biológia vagy az Apáczai természettudományos versenyeken, mint csoportos, mint egyéni szinten. Általános iskola után a tamási Béni Balogh Gimnáziumba jelentkeztem, ahol továbbra is a földrajz és a biológia tantárgyak voltak a kedvenceim, illetve több olyan tanár és tanárnő tanított, aki pozitívan hatott rám a továbbtanulás terén. Bár mikor megtudták, hogy tanár szeretnék lenni sokszor kérdezték, „Biztos tanár szeretnél lenni?“, mert úgy érezték ez egy nagyon jó szakma és hivatás, de nem

becsülik meg. Ennek ellenére támogatták és mindig segítették a tanulmányi előrehaladásomat.

A gimnáziumban szintén azt kellett tapasztalnom, hogy amit összeszedtem tudást az nem elég, így ismét meg kellett tapasztalnom azt, hogy le vagyok maradva és rengeteg hátrányom van. A hátrányok több tantárgynál is megmutatkoztak, például a nyelveknél, de a többi tárgy esetén elég hamar elkezdtem a lemaradásokat behozni. Több előrehozott érettségit tettem például német, informatika, biológia és földrajz tantárgyakból.

A gimnáziumi éveim alatt lett csak odahaza számítógépünk a 2008/2009-es tanévben. Sajnos előtte az anyagi problémáink miatt nem igazán engedhettük meg magunknak, ekkor már a bátyám egyetemistaként tanult, így részben ez volt az egyik oka, hogy egy olcsóbb számítógépet beszereztünk.

A gimnáziumi egészségügyi vizsgálatok során rosszul teljesítettem, mindig megígértem a védőnőnek, hogy el fogunk menni szemészhez, de ha el is mentünk, a szemüveg túl drága lett volna, ezért én mindig lebeszéltem anyut a vásárlásról. Úgy oldottam meg a problémámat, hogy lehetőség szerint mindig elől ültem a tanórákon, ahol úgylis ülni szerettem volna.

Az osztályom tudta, hogy nem valami tehetős családból származom. Tizenkettedikes voltam, amikor a mikulási ajándékozásnál az osztályom azzal lepett meg, hogy közölték kifizetik a szemüvegem árát, mert így fejenként csak 1-2 ezer forintot kellene mindenkinek beleadnia. Számomra ez volt az egyik legjobb emlék, és persze sok más jó élményem van, de ez a történet sokkal többet elárul, mert tényleg láttam az osztálytársaimon, hogy ezt tényleg komolyan gondolják és nem is tanári vagy más serkentésére, hanem önszántukból döntöttek így.

A gimi végén, az érettségim, a matematikát leszámítva mind-egyik tantárgyat kitűnőre teljesítettem, és emellett földrajzból

Szekszárdon emelt érettségít tettem szintén jeles osztályzat-tal. A továbbtanulásnál nem sokat gondolkodtam azon hova is jelentkeztem, mert a bátyám már ekkor Pécsen tanult és úgy gondoltam, hogy így nekem sokkal könnyebb lesz a beilleszkedés egy új városba és az egyetemi életbe.

Azt már egyértelműen tudtam, hogy földrajz-biológia szakos tanár akarok lenni, de a gimnáziumi tanárjaim sokat mondogatták, hogy ez a foglalkozás nem valami jövedelmező és nem is egyszerű. Engem nem tántorítottak el a terveimtől és jelentkeztem az egyetem földrajz szakára tudván, hogy a következő évben már felveszem a tanári szakot és vele a biológiát, mint minor szakot.

Pécs volt számomra a legjobb döntés anyagi szempontból is, amit figyelembe vettem a választásomnál.

Szakkoli

Az egyetemi éveim első félévében 2013 szeptemberétől lettem a Wlislócki Henrik Szakkollégium tagja és egyben a TÁMOP pályázat ösztöndíj programjába is ekkor kerültem be. A szakkollégiumi tagságot érdekesnek találtam és gondoltam veszteni valóm nincs, bár nem tagadom, hogy az anyagi támogatás nem volt motiváció, viszont emellett rengeteg olyan lehetőséget láttam a szakkollégiumban, ami miatt úgy gondoltam érdemes ide jelentkezni. A falum és a környékén igen magas a kisebbség aránya, így ez engem nem zavart, hogy egy roma és hátrányos helyzetűeket segítő programba kerültem.

A szakkollégiumi projektnek, azon belül a tutor programnak köszönhetően bekerültem egy HÖK-ös mentor-mentorált programba is, amely nagyon sokat tudott nekem segíteni az egyetemi előrehaladásomban. A szakkollégiummal kapcsolatban csak egy elvárásom volt, hogy jól érezzem magam a tagjaként amel-

lett, hogy hasznos is legyen a számomra. Több olyan szolgáltatást igénybe vettem, amik sokat segítettek nekem, mint például a nyelvvizsgára felkészítő idegennyelv- oktatás. A szakkollégium egyik programja az önkénteskedés, amit kimondottan szeretek csinálni a Faág Egyesületnél. A szakkollégiumi hétvégéken lévő programok többségét hasznosnak és érdekesnek találtam, mint például a tanulásmódszertan órákat.

A szakkollégiumnak köszönhetően több alaklommal is lehetőségem nyílt arra, hogy szerepet vállaljak különböző kutatásokba, így több tudományterületen elmélyíthettem a tudásomat. A szakkollégium nyári, balatonfenyvesi táborához nagyon sok jó emlékem fűződik. Az egyetemi tanulmányaim során több alkalommal ellátogathattam külföldre, például 2014 augusztusában Lengyelországba a roma holokauszt 70. évfordulójának alkalmából, igaz ez a program nem kapcsolódott az egyetemhez, de több szakkollégista is részt vett velem együtt az utazáson.

A jövő

A jövőbeli céljaim közt szerepel a tanári diploma megszerzése és egy kiegyensúlyozott élet megteremtése. Bár abban még nem vagyok biztos, hogy pontosan hol és milyen fokozatú iskolában szeretnék tanítani, de azt már tudom, hogy középiskolában vagy annál feljebb.

SZEDERKÉNYI ATTILA

Gyermekévek

Szederkényi Attila vagyok, 23 éves, a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karán tanulok ápoló szakon. Harmadéves vagyok. Várpalotán lakok, van három testvérem, összesen így négyen élünk, mint egy nagy család. Apám dolgozott, anya otthon volt velünk és egy kis családi házban laktunk. Később apám anyja mellett máshol kereste a boldogságot és keményen alkoholizált, sok vita volt otthon, de mindig sikerült a külvilág felé a boldog családképet mutatni, így egy idő után én is megtanultam, hogy vannak, amikről az ember nem beszél és inkább hallgattam. Ez elég sokáig ment, de miután kirúgták apámat a munkahelyéről, elindult a lejtőn lefelé, még jobban, de most már a gázt is nyomta azon az elvadult járművön, amivel zuhant, miközben minket is rántott magával. Mikor már annyira eladósodtunk, hogy az autónkat, sőt a házunkat is vinni akarta a bank, megrézfáltuk a bankot és eladtuk mi. Persze még mínuszban is voltunk. Ez akkoriban történt, amikor apám dobbantott, úgy gondolta máshol keresi a boldogságot, anyám egyik barátjának a személyében, összeköltözött vele és olyan boldogok, hogy a nagy boldogságában elfelejtette fizetni a gyerektartást rögtön már a legelején. Jelenleg albérletben lakunk, boldogok vagyunk, vagyis voltunk egészen addig, amíg a főbérlő ki nem adta az utunkat. Hál' Istennek úgy néz ki, ez a probléma is megmegoldódik lassan. Anya most gondozó, idősekhez jár dolgozni. Testvéreim: van egy bátyám, aki 25 éves, forgalmista Várpalotán, egy öcsém, 18 éves most érettségizik, és egy 8 éves kishúgom. Mindenki egészséges és boldog.

Szakkoli

Várpalotán jártam általános iskolába, amikor elvégeztem, akkor szerettem volna valami szakosabb suliba menni, így Székesfehérvárra jelentkeztem a Bugát Pál környezetvédelmi iskolába. Azt nagyon szerettem csinálni és ott akartam maradni a technikusin környezetvédelmi és vízgazdálkodásin, csak közben nem indult ez a képzés. Az egyetemmel kapcsolatban nem voltak konkrét elképzeléseim, és anyagilag sem álltam úgy, hogy 9.000 forintot ki tudjak fizetni a jelentkezésnél. Mindenféleképpen még dolgozni akartam. Azért, hogy megmaradjon a nappali jogviszonyom és tudjak otthonra is adni, és nekem is legyen zsebpénzem, maradtam az OKJ-s ápolói képzésen. Akkor még nem volt semmilyen tervem, tetszett, megjelöltem és akkor elkezdtem, belevágtam. Igazából annyira sűrű volt, hogy mellette nem is nagyon tudtam dolgozni, de megszerettem. Nagyon jól éreztem magam abban a közösségben, volt egy nagyon jó tanárom, Sípos Hajnalka doktornő és az ő indíttatására mentem egyetemre.

Igazából nagyon sokat jelentett nekem a pozitív visszajelzés, nem nagyon szoktam így visszakapni, és ott a tanárok, a doktornő és a barátok is megerősítették, hogy jó az, amit csinálok. Nagyon felnéztem a doktornőre, nagyon számított az ő pozitív visszajelzése, ez jólesett, illetve löketet is adott arra, hogy megpróbáljam az egyetemet. Sajnos nem fejeztem be az OKJ-s ápolói képzést, mert úgy gondoltam akkor, hogy sok időt elvesztenék, ha még oda járnék plusz 2 évet. Pedig most hasznos lenne, mert egyetem mellett tudnék dolgozni, hogyha kéne.

A jelentkezésnél elméletileg én nem Pécsset választottam. Első helyen Pestet jelöltem meg, az ottani Semmelweis az ápolói képzést, és nekem Pécs csak a 2. tervem volt, mert felvételi pontokban ide kevesebb kellett, illetve Pécsset nem is ismertem (egyáltalán nem tudtam, hogy hogy néz ki, milyen). Csak ezért pedig nem jöttem le körülnézni, igaz, sok jót hallottam róla,

hogy színvonalban a második, végül ezért jelöltem meg a Semmelweis után.

Tehát úgy kerültem ide Pécsre, hogy nem tudtam semmit a PTE-ről, mivel egyetemista ismerőseim sem voltak. Annyira hirtelen jött az ötlet, hogy én egyetemista legyek, hogy bele sem gondoltam. Mindig így történnek velem az életben a dolgok is, hogy elvállalom, belemegyek, és egy csomó jót kapok, és hát ez a Pécs is ilyen volt. Jelentkeztem és nagyon megszerettem. Most már így visszanézve sokkal jobban örülök, hogy ide vettek fel és nem pedig Pestre.

Szakkoli

Azért lettem szakkollégista, mert kaptam egy ajánlást. Tavaly nyáron nagyon nehéz anyagi helyzetben voltam, dolgoztam az egyetem mellett és nagyon keveset tudtam tanulni. Az iskolai könyvtáros néni jó kapcsolatban voltak az egyik szakkollégista tutorával, és ők mondták, hogy beszéljek Henivel, akivel megszerveztek egy találkozót. Heni tájékoztatott arról, hogy mi ez a szakkollégium és hogy mit takar, mit jelent, bátorított, hogy próbáljam meg, jelentkezsek. Jelentkeztem nyár végén és nagy meglepetésemre összejött, aminek nagyon örültem.

Igazából én nem tudtam, hogy mit jelent ez a szakkollégium, leginkább itt elsősorban az anyagi rész miatt jelentkeztem, de most hogy így benne vagyok, nagyon örülök, hogy tényleg része lettem. Tehát elvárásaim nem voltak pont azért, mert nem is tudtam, hogy milyen egy szakkollégium.

A szakkollégium nagyon sok mindenben segített. Elsősorban tényleg az anyagiak miatt. Az ösztöndíj volt a legnagyobb segítség első körben, aztán nagyon sok kurzuson, képzésen vehettem részt a szakkollégium keretein belül. Az angol nyelvi képzés nekem nagyon sokat számított, mert idén le kellett adni a ku-

tatási tervemet és ott nemzetközi publikációkat kellett lefordítani. Továbbá hasznát vettem a tanulásmódszertan tréningnek, illetve lélekben nagyon sokat kapott az ember a közösségtől, társaságtól.

Igazából egy-két program van, ami most így hirtelen eszembe jutott. Például a pesti program, mikor színházba mentünk, és a sárkányhajózás, ami tetszett és hangulatos volt. Igazából ott ismerkedtem meg a szakkollégistákkal és még a kaja is nagyon ízlett.

A cigány/roma identitás egy fontos kérdés nekem, mert mielőtt még szakkollégista lettem volna, nagyon nem voltam képbe és nem is tudtam semmit a cigányságról. A szakkollégiumi tagság előtt úgy fogalmaztam meg volna a roma identitást, mint ahogy a köztudatban is benne van. Azonban mióta bekerültem ide a szakkollégiumba, teljesen átalakult bennem ez a nézet és olyan értékeket láttam meg, amit előtte nem, és jó hogy része vagyok ennek a dolognak. Én nem vagyok az, én a hátrányos helyzetem miatt kerültem be a szakkollégiumba.

A legkínosabb élményem az volt, amikor az első „bennmaradós” hétvégén késtem az első napról, és így a pénteki programokról ki is estem. Szombaton érkeztem és bementem a könyvtárba. Kicsit kínosan éreztem magam, mert a figyelem középpontjába kerültem, nem tudtam, hogy ki mit gondol rólam és így kellemetlennek éreztem a szituációt, de ennél kínosabb dolog igazából nem történt velem.

Egy pillanat van a fejemben, ami a legemlékezetesebb. Amikor mindenki nevet vagy mosolyog. Maga a vicc vagy az esemény már nincs meg, jelentéktelen, csak azt látom magam előtt, ahogy ülök közöttük és én is boldog vagyok, és hogy mennyire boldog lennék, ha az egész élet ez a pillanat lenne.

Igazából most abból indulok ki, hogy itt vagyok az egyetemen

és nem vagyok tagja semmilyen közösségnek. Most, hogy kaptam a WHSZ-t és a program mellett az embereket is, akiket megismerhettem és megtudtam, hogy hasonlóak vagyunk egymással. Úgy éreztem oda tartozok, ott vagyok, ahol lennem kell, és ez a tudat boldoggá tett. Jók voltak a lehetőségek, amiket ingyen kaptunk, a sok nyelvóra, a közösségi tér, a terasz a kilátással, ahogy a Sefi bent ül, vár és mindenkire mosolyog. Az idióta portfóliók, amik állítólag jók nekünk, de mi mintha valami mágia hatása alatt állnánk, és nem látjuk ezt, még én sem. Jó volt, hogy mindenki türelmesen segített. És az anyagiak is. Azt nem szabad kihagyni, mert az is óriási nagy segítség volt, mert nekem hogyha ez nincs, akkor dolgoznom kellett volna és nem tudtam volna annyi időt szánni a tanulásra. Ezzel, hogy nem kellett dolgoznom úgy érzem, hogy egy kisebb személyiségfejlődésen mentem át, mivel olyan dolgokon gondolkodhattam, amire egyébként nem lett volna időm. Olyan feladatokat kaptam, amik tényleg személyre szabottan nekem szóltak, és nem azon tépelődtem, hogy most miből fizetem ki a kollégiumi bért. Ezek mind előre vittek és ennek nagyon örülök.

A jövő

15 év múlva remélem, hogy egy kórházban fogok dolgozni sikeres főápolóként, osztályvezetőként. Addigra már szeretném, ha lenne családom, gyerekek, igaz, ezt még nem tudom elképzelni, de majd idővel.

TÓTH ESZTER

Gyermekekévek

Tóth Eszter vagyok. Normál családi körülmények között éltem szüleimmel és egy bátyámmal. Lakótelepen éltünk Nyíregyházán, a környékbeli általános iskolába jártam. Gimnáziumi éveimben elköltöztünk külvárosi részre, kertes házba, de a középiskolát a lakótelepi Zay Anna Gimnáziumban végeztem. Szüleim rengeteget dolgoztak, hogy szép, rendezett környezetbe nőjünk fel. Édesanyám bölcsődei szakgondozó, valamint 2013-tól a Nyíregyházi Főiskolán gyakorlati oktató, édesapám autóbusz vezető. Bátyám a Debreceni Egyetemen tanult, mire én leérett-ségiztem ő diplomás lett. Műszaki menedzserként végzett és jelenleg is a szakmájában dolgozik.

Suli

Szüleimnek, elsősorban édesanyámnak fontos, hogy bátyám és én is diplomát szerezzünk, így nem volt kérdés érettségi után, hogy egyetemre vagy főiskolára kell jelentkeznem. Bár szívesen is tettem, hisz végzősként már tudtam, hogy Pécssett szeretnék romológiát tanulni, így el is kezdtem a romani nyelvet tanulni az Origo nyelvviskolában, hogy bejutásom esélyeit növeljem. Miért választottam ezt a szakot? Nagymamám állami gondozott gyerekekkel foglalkozott. Rengeteg időt töltöttem bent az intézetben a nyári szünet alatt, hisz szüleimnek dolgozni kellett, mama meg vitt magával a gyerekek közé. Szerettem ott lenni, rengeteg barátom volt. Akkor kezdtem jobban érdeklődni, miért barna a bőrük, akkor hallottam először azt a szót, hogy cigány, bár sose tudtam mit jelentett, nagymamám kerülte a témát, nem akarta megmagyarázni. Sokat olvastam, kérdezősködtem tanároktól,

barátoktól, majd mikor már volt egy kialakult képem a cigányságról eldöntöttem, hogy erről akarok tanulni. Bátran merem állítani, nekem nagymamám a példaképem!

Középiskolában a társadalomismeret tantárgy oktatója nagyon támogatta az ötletem, hogy ezen a pályán induljak el. Választott érettségi tantárgyam társadalomismeret volt. A választható projekt témakörök között találtam meg az én témaköröm, amit nem éreztem véletlennek a sorstól. Magyarországi cigányok oktatási helyzete. Már gimnáziumi éveimben kutatást végeztem erről, majd érettségi projektem lett belőle. Ezt a kutatást az egyetemi éveimben folytattam, bővítettem. Sokat segített a középiskolai tanárnőm, így őt mondhatnám mentoromnak.

Szakkoli

A fent elmesélt dolgok után nem meglepő, hogy Pécsre kerültem romológia szakra. Mivel Magyarországon csak Pécssett van egyedülállóan romológia szak, így nem volt más választásom, mint ötszáz kilométerre elköltözni a családomtól. Nagyon messze van az otthonomtól, de tudtam, hogy csak ezt akarom! Sok emberrel megismerkedtem már az első hónapokban. Nagyon családias volt a légkör, szaktársaim rendkívül barátságosan és segítőkészen álltak hozzám. Így kerültem a szakkollégiumba szaktársaim hívásra, hogy én is legyek tag. Jelentkeztem, felvettek, és már hatodik éve a tagja vagyok..

Rengeteg helyen voltam önkéntes, sok rendezvényen részt vettem szervezőként, és így ennek köszönhetően sok embert megismertem és építettem ki a szakmában jártas személyekkel az ismeretséget. Számomra egy olyan világ nyílt ki az egyetemi éveim során, amiről talán álmodni sem mertem volna. Szerettem, amit tanultam, szerettem azokat az embereket, akik körülvettem. Sikereket értem el önmagamhoz mérten, és láttam munkáim eredményességét.

2011-ben végeztem a BA képzésben, majd felvételt nyertem a PTE BTK (MA) romológia-tanár-pedagógia-tanár szakra. Az utolsó 2014/2015-ös tanévet passzív hallgatóként folytattam, mivel munkalehetőséget kaptam a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnál. 2015 őszi szemeszterében kívánom befejezni tanulmányaimat.

Visszatérve a szakkollégiumhoz, nekem a legtöbbet akkor nyújtott, mikor még az ösztöndíj program nem volt. Magunkért írtunk pályázatokat, önkéntesen mentünk ki kutatni kisebb településekre. Persze a Romológia és a Nevelésszociológia Tanszék támogatott minket, tanulmány formájában leírhattuk kutatásainkat. Nagyon kevesen voltunk, mégis eredményeket értünk el. Sokat tanultam abban az időszakban a társaimtól. Majd jött az ösztöndíjprogram és egyre többen lettünk. Ebben az időszakban úgynevezett irányított fejlődésen mentem keresztül. Mikor nem magamtól döbbenek rá, mit miért csinálunk, hanem trénerek segítik munkánkat. Lehetőségünk volt utazni, kutatni, tréningeken részt venni, konferenciákat szervezni, miközben egy fantasztikus csapat kovácsolódott össze.

A tréningeken folyamatosan részt vettem, ritkán volt hiányzások, konferenciák szervezésében is, valamint azoknak a lebonyolításában is tevékenykedtem. A legtöbbet én Bigazzi Sárától és az Egerszegi Andreától tanultam. Mára munkám során sok olyan feladatot használok, amit tőlük tanultam, vagy általuk sajátítottam el, ahogy velünk foglalkoztak.

Természetesen nem hagyhatom ki tutoromat, Dr. Arató Ferencet, aki egyetemi éveim példaképe, valamint Dr. Varga Arankát, Dr. Lakatos Szilviát, akik tanításaimat segítették, támogatták és tudom, hogy bármikor számíthatok rájuk. Az, hogy ilyen embereket megismerhettem, megért minden nehézséget az egyetemen és a WHSZ-ben, mert mikor már elfáradtam és feladni készültem, akkor ők ott voltak és nem akartam csalódást okozni.

Mindezek mellett tetszett, hogy megismerhettem olyan ci-

gány/roma fiatalokat, akik más szakról érkeztek hozzánk, mégis ugyanaz a célunk. Szerettük volna megmutatni, próbára tenni magunkat és tartozni valahova. Kínos élményem nincs, ami megtörtént az megtörtént, és mindent úgy éltem meg, hogy jóformán „családban marad”.

Mit jelentett nekem szakkollégistának lenni? Nem túlzok, ha azt mondom, hogy sokszor a családomat helyettesítette. Megszoktam, hogy folyamatosan sokan vagyunk, mindig történik valami és van kihez fordulnom a nehéz napjaimon. Mikor eljöttem otthonról ez hiányzott, és a távolság miatt keveset jártam haza. A WHSZ tagjai között otthon éreztem magam. Ők voltak a kicsi családom, akik ezt pótolták. Főleg a hétvégeken, amikor együtt voltunk. Este a televízió előtt eddességgel körbevettük magunkat és hajnalig beszélgettünk. Ezek a pillanatok nagyon megmaradtak bennem.

Szerencsés helyzetben vagyok a munkámban is, hisz néhány olyan emberrel dolgozok együtt, akikkel a WHSZ ösztöndíj-programját elkezdtuk. Tehát úgy gondolom, ezek a kapcsolatok hosszú távra szólhatnak.

A jövő

Most jönnek a mesebeli vágyak. Elképzelni nem tudom mi lesz velem 15 év múlva. Rövid távú céljaim vannak. Szeretnék lediplomázni ősszel, majd folytatni a munkámat a jelenlegi munkahelyemen addig, amíg csak lehet. Szeretnék még tanulni, képezni magam, de más területen, mint például pályázatíró vagy projektmenedzser. Emberileg valószínűleg ugyan az leszek, és az biztos, hogy egész életemben emberekkel szeretnék foglalkozni. Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű közösséggel.

Elképzelhető, hogy lesz családom, de jelen pillanatban erre gondolok a legkevesebbet, inkább az egzsztenciám kialakítására fordítok nagyobb hangsúlyt.

TRENDL FANNI

Gyermekek

Trendl Fanninak hívnak, 29 éves vagyok, jelenleg tanársegéd vagyok a Romológia és Nevelésszociológiai Tanszéken. 2011-ben végeztem a Pécsi Tudományegyetem történelem és romológia szakán, történelemből tanárképes vagyok, romológiából bölcsész. Elvégeztem a Neveléstudományi Doktori Iskola képzését is. 1986-ban születtem Budapesten, elsőként a családban, szüleim mindketten budapestiek, és amikor a következő gyermek megszületett úgy döntöttek, hogy nem akarnak a nagyvárosban gyereket nevelni, ezért az édesanyám nővéréhez leköltöztek vidékre, ott kerestek egy szép nagy házat, így 1988-ban leköltöztünk Békés megyébe, Gyomaendrődre. A kisebbik öcsém már ott született, és így vagyunk hárman testvérek, a legkisebb gyerek az mostanság született, de ő nem az én édesanyámtól, hanem az édesapám mostani élettársától. Úgy, hogy 28 év után lett egy újabb testvérem, Flóra. Alapvetően a szüleim már a 80-as évek közepétől vállalkozók voltak, ez a rendszerváltás előtt gyerekcipőben járt, nem volt annyira szabad a piac. Szabás-varrással foglalkoztak, nagyobb cégeknek dolgoztak és ugyanezt folytatták Gyomaendrődön is a 90-es évek legelejéig. Ekkor az édesapám plakátragasztással kezdett el foglalkozni. A rendszerváltásnak köszönhetően a reklámok bekerültek az országba, ezért kitanulta az alpinizmust és a plakátragasztást. Vidéken vállalt sok munkát, ilyenkor nagyon jól élünk, mindamellett folytatták a szabás-varrást és a vállalkozást. 1997-ben vásároltak egy élelmiszerboltot, amit 2002-ig tartottak fent, ekkor megvették a helyi mozit, amiből egy eklektikusan megtervezett kávézót csináltak, illetve a mozit továbbra is üzemeltették. 2008-ban különváltak,

édesanyám vidéken maradt, jelenleg nyugdíjas, édesapám pedig visszaköltözött Budapestre és továbbra is csinálja az alpinizmust.

Suli

1992-ben kezdtem el iskolába járni, 7. osztályban átmentem Gyomára az ottani 6 osztályos gimnáziumba, itt végeztem el a 7-8. osztályt, de ezt a szüleim nem találták elég erősnek. Így kerültem Szegedre a Tömörkény István Gimnáziumba, ahol 2004-ben leérettségiztem.

A szüleim motiváltak a tanulmányaimban, nagyon szerették volna, ha értelmiségi pályára lépek annak ellenére, hogy ők fizikai munkát végeztek. Az volt a céljuk, hogy minél magasabb szintű tudást szerezzek. Szerettem a tanárimat, de ők annyira nem hatottak rám, mint a szüleim. A gimnázium nehéz volt abból a szempontból, hogy kollégista voltam, azt nehezen viseltem, az első két évfolyamon nagyon rosszul tanultam. Nem vagyok egy azonnal nyitó ember, így nehéz volt a beilleszkedés. Szóval a tanulásban alapvetően a szüleim motiváltak.

Azért választottam Pécsét a felsőoktatás szempontjából, mert csak itt van romológia képzés. Hagyományos érettségit tettem le és felvételiznem kellett, ebben az időben „borzasztóan gyakorlatias” tantárgyakat és tudományterületeket jelöltem meg, mint például az egyszakos történelem, politológia és társai. Az írásbelim nagyon rosszul sikerült és nem vettek fel sehova, annak ellenére, hogy történelemből kitűnő voltam az utolsó két gimnáziumi évemben, de még sem sikerült, ez nagy csalódás volt. Ekkor elmentem Budapestre dolgozni a szüleim bízgatására, mert nem akarták, hogy egy éven keresztül lógassam a lábam. Ez volt életem legrosszabb éve, mert a gyorséteremben nem volt túl nagy élmény a munka. Ez is arra motivált, hogy inkább tanuljak. A következő évben beadtam a jelentkezésemet.

Történelemre és a helyi cigány kisebbségi képviselő javaslatára a romológia szakra. Utánanéztem, hogy mi is ez az egész, mert fogalmunk sem volt, hogy létezik. Nagyon tetszett és ezért kizárólag a történelem-romológia szakot jelöltem be, amire fel is vettek.

Szakkoli

2005 őszén kezdtem az egyetemet és 2006 őszétől pedig romaversitások voltam, tehát felvételt nyertem az alapítványhoz, ami alapvető fordulatot hozott az életemben, mivel sok új emberrel ismerkedtem meg és sokkal szorosabb lett a kapcsolatom az évfolyamtársaimmal. 2009-ben lettem szakkollégista, viszonylag későn, az egyetemi tanulmányaim elkezdéséhez képest. Ekkor Máté Dezső volt az elnök, és hát valahogy befűzött. A Faág Baráti Kör Egyesületben volt a gyűlés, és oda mentem először, ott léptem be. A fordulópont 2010 elején volt, amikor kiderült, hogy Dezső elutazik külföldre, de közben volt egy projekt, amit meg kellett valósítani és kellett ember, akinek el kellett vállalnia. Nem is értem miért, de feltettem a kezem és elvállaltam. Ekkor lettem megbízott vezető és utána elnök is voltam egy kicsit. Ettől a ponttól Arankával kezdtünk el dolgozni, ami a mai napig tart.

A szakkollégiummal kapcsolatos elvárásom az volt, hogy szakmailag előre meneteljek. Nem tudom, hogy a tyúk vagy a tojás volt előbb, de azt éreztem, hogy a történelem szakon nem igazán van lehetőség továbblépni. Sem tanársegédként bennmaradni, sem kutatóként továbbmenni. Bemagoltam az anyagot és nagyon jól teljesítettem azon a szakon, de nem volt benne semmiféle előrelépési lehetőség, ami nekem tetszett volna. Ellenben, amikor a szakkollégiumba beléptem és elkezdtem dolgozni, láttam, hogy itt bevonják a hallgatókat a mindennapi működésbe és partnernek tekintik az embert. Egy teljesen más attitűddel találkoztam. Felismertem azt, hogy nekem itt lehet

továbblépési utam. Onnantól kezdve ezért küzdöttem, ez lebegett a szemem előtt. Ha jól teljesítek a szakkollégiumban, akkor igen is nagy esély van arra, hogy továbbra is helyem legyen a Tanszéken.

A szakkollégiumban megtanulhattam, hogyan működik az egyetem, másrészt megtanultam, hogy hogyan kell egy kutatást megcsinálni. Ez tükröződött abban, hogy mire a szakdolgozatom leadásához értem, addigra volt egy kész OTDK dolgozatom, amire felépítettem mindkét szakon a szakdolgozatot, tehát nagyon könnyű volt ilyen szempontból. Megtanultam, hogyan kell megszervezni egy konferenciát, hogyan kell elszámolni a pénzügyekkel, hogyan kell eligazodni az egyetemi életben. Ha volt valami problémám, tudtam kihez forduljak, megtanultam ki mihez ért, ki miben kompetens, és ezáltal életben maradni az egyetemi szintéren. Itt Varga Aranka a példaképpemmé vált, olyan ember, amilyenné szeretnék válni, akinek az életútja nekem példa és elérendő cél. A kitartása, a szervezőképessége, ahogyan az életét szervezi, számomra példaértékű.

Az első nagy projekt, amiben részt vettem egy háromnapos konferencia volt, ami „Esélyegyenlőség a felsőoktatásban” címmel került megrendezésre. Ezzel párhuzamosan csináltunk egy kutatást a Barcsi kistérségben. A konferenciaszervezésért nagyon sok elismerést kaptam, ami nagyon sokat jelentett nekem. 2012 telén, amikor még államtitkár volt Balogh Zoltán, összehívott egy egyeztetést, ahova minket hívott Varga Aranka vezetésével, hogy mutassuk be a mi szakkollégiumunk működését az egyház képviselőinek. Akkor már tudtuk, hogy ebből valami nagy dolog fog kisülni, és Budapestről a hazafelé vezető úton a kocsiban beszéltük meg, hogy nézzen ki ez a pályázat, megalkottuk az alapkoncepcióját. Én a romaversitasos tapasztalataimat raktam bele. Próbáltunk olyan programot megalkotni, amelyek segítik a diákokat az egyetemi életben. A WHSZ ösztöndíj programja, amit aztán láttam megvalósulni, hatalmas élmény volt számomra. Jó érzés, hogy beletettem az ötleteimet és ezeket elfogadták, a töb-

biek is támogatták. Persze a legjobb érzés az, amikor látom, hogy a hallgatóknak mennyit segít ez a projekt.

Közel voltam a diplomázáshoz, amikor volt épp egy tisztújítás a szakkoliban, és el kellett döntenem, hogy akarok-e elnök maradni vagy a diplomázásra koncentrálok. Jelöltek és nagyon sokan rám szavaztak, de inkább visszautasítottam. Ez nem volt kellemes érzés, mert tudtam, hogy számítanak rám, de tisztábbnak láttam azt, hogy megmondjam, hogy nem tudok erre a pozícióra teljesen koncentrálni. Ez nem jelentette azt, hogy nem maradtam teljes jogú tag, miután a diplomámat letettem. Ez akkoriban nehéz volt és kínos, mert nemet kellett mondanom, de ez kellett ahhoz, hogy kiválóan le tudjak diplomázni és az államvizsgákra felkészülni.

A legszebb időszakom az volt, amikor elkezdtük a nagy TÁMOP-os pályázatunkat. PhD-hallgatóként voltam ennek a pályázatnak az egyik előkészítője. Nagy öröm volt látni, hogy a saját ötleteinket ennyien támogatják, és hogy ennyi pénzt áldoznak rá.

A főbb szolgáltatások, amelyeken részt vettem hallgatóként, az a kutatás, ami nagyon fontos volt és teljes mellszélességgel részt vettem benne, továbbá konferenciákra való részvétel, konferenciaszervezés, rendezvényszervezés, kutatás szervezése, adminisztráció. Akkoriban kevés olyasmi volt, amit készen kaptunk, nekünk kellett megszervezni, ha szerettünk volna valamilyen szakkollégiumi programot.

A WHSZ számomra egy idő után a „mindent” jelentette, mert ugye ez volt számomra a belépő a Tanszékre. Párhuzamosan voltam a Romaversitasban és a WHSZ-ben, hisz a kettő nem zárta ki egymást semmilyen értelemben. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy mind a két szakkollégium szakmai vezetésének a látásmódját össze tudtam rakni a fejemben. Így kialakult a fejemben egy komplex kép, akár romológia témában, akár az esélyegyenlőségi kérdéskörrel.

A jövő

5 év múlva szeretnék PhD fokozattal rendelkezni, angol nyelven kurzust tartani akár az erasmusos diákoknak. Szeretnék egy saját házat. Az itteni szakkollégiumi munkámat és státuszomat nem akarom feladni soha, hacsak nem történik az elveimmel összeütköző dolog. 10 év múlva a habilitációmat szeretném megcsinálni.

VEZDÉN KATALIN

Gyermekévek

Vezdén Katalinnak hívnak, 33 éves vagyok, 2000 óta élek Pécsen. Jelenleg a PTE Romológia és Nevelésszociológia Tanszéken, a Wlisslocki Henrik Szakkollégium TÁMOP projektjében dolgozom főállásban. Emellett 2007 óta egy pécsi civil szervezetnél, a Faág Baráti Kör Egyesületnél is dolgozom, 2009 óta tevékenykedem ott pénzügyi vezetőként, és a jelenleg futó Tanoda projektben szakmai vezetőként.

Suli

Somogy megyéből, egy kis faluból, Inkéről származom. Ez egy 1000-1200 lélekszámú település, Kaposvár és Nagykanizsa között. Itt kezdtem meg az általános iskolát, majd a 4. osztály után felvételt nyertem a csurgói nyolc osztályos gimnáziumba. Ezzel együtt rögtön kollégista is lettem, amit 10 évesen nehéz volt eleinte feldolgozni, hiányzott az otthon. De visszagondolva jó döntés volt a szüleim részéről, hogy Csurgóra „irányítottak”, mert egyrészt az oktatás is minőségibb volt ebben az iskolában, másrészt hamar rákényszerültem az önállóságra. Az érettségi után – szüleim támogatásával – úgy döntöttem, hogy jelentkezem a felsőoktatásba. Mindez akkoriban – úgy éreztem – inkább a szüleimnek volt fontosabb, jelentősebb lépés. Mindketten szakközépiskolát végeztek, érettségije csak anyukámnak van. Szerették volna, ha én tovább jutok, sokat dolgoztak mindezért. Így első generációs diplomás-jelöltként elég nagy volt rajtam a nyomás. Egyetemi tanulmányaimat 2000-ben kezdtem meg a Pécsi Tudományegyetemen, történelem és német szakon. Idővel kiderült számomra, hogy a német szak és az ottani tanul-

mányok nem igazán az én világom, így két év után leadtam a német szakot, és maradt a történelem. Viszont szerettem volna mellé egy másik szakot is, ezúttal olyat, ami igazán érdekel is, hiszen a felvételinél elsősorban az határozta meg, hogy milyen szakra jelentkezem, hogy milyen tárgyakból voltam erős. De a bekerülés után mindez egy egészen más dimenzióba került. Az első 1-2 év után viszont már kezdett kialakulni az érdeklődési köröm. A német szak leadása után elkezdtem kutakodni a Pécsi Tudományegyetemen olyan hely vagy kurzus, szak után, ahol kisebbségkutatással, kisebbségekkel lehetne foglalkozni, mert ez engem akkoriban élelnebben kezdett foglalkoztatni. Tudomást szereztem egy- akkoriban a Szociológia Tanszéken működő specializációról, ami a nemzeti és etnikai kisebbségekkel foglalkozott. Nagyon érdekesnek találtam a tantervében leírtakat, és érdeklődni kezdtem a bekerülés feltételeiről. Sajnos kiderült, hogy a specializációt kifejezetten szociológus hallgatók számára tartják fenn, és hiába az érdeklődésem, történelem szakosként nem kerülhetek be hivatalosan. Ennek kapcsán érdeklődve, a tanulmányi osztály akkori vezetője beszélt nekem először a romológiáról. Alaposabban utánajártam a tantervüknek és fel is kerestem a tanszéket. Már az első, tapogatózó látogatásom meggyőzött arról, hogy nekem van itt keresnivalóm, a tanszék akkori hangulata is egész más volt, persze pozitív értelemben, mint egy átlagos egyetemi tanszéké. Jelentkeztem, felvettek, így 2004-től romológia és történelem szakos hallgató lettem. Tehát az egyetemi éveim kezdete után, göröngyös utakon, 4 évbe telt, míg eljutottam a romológiáig, és innentől még jó pár év telt el, míg el is végeztem az egyetemet. De ez leginkább annak volt köszönhető, hogy 2004-től a romológia és a szakkollégium által egy olyan sodró lendületbe kerültem, ami sokkal inkább lekötött, és olyan gyakorlati készségeimet hozta előtérbe, amikről még magam sem tudtam. Ezek az újfajta kihívások sokkal inkább lekötöttek és motiváltak, mint a számomra addig egyhangú elméleti, egyetemi tanulmányaim. Szóval egyáltalán nem bántam meg, hogy végül tíz év alatt sikerült elvégeznem az egyetemi tanulmányaimat, mert ez idő alatt csomó olyan dolgot tanul-

tam, amit valószínűleg sohasem sikerült volna elsajátítanom, ha kizárólag az egyetem elvégzésére koncentrálok. A munkaerőpiacra való boldogulásomat is elsősorban az egyetemi évek alatt elsajátított gyakorlati készségeimnek tulajdonítom, nem pedig a két diplomámnak. Érdekes történet lehet, hogy életem első – sikeres – állásinterjúja alkalmával egy későbbi főnököm az életrajzomat szemlélve kérdően meg is jegyezte, hogy mi tartott 10 évig a történelem és a romológia szakok elvégzésekor, én pedig magabiztosan irányíthattam a figyelmét a 10 év alatt megszerzett és az önéletrajzomban leírt számtalan kisebb-nagyobb tapasztalatra, elvégzett tevékenységekre, elért eredményekre. Bár a diplomáim ekkor még nem voltak a kezemben, de a sokoldalú tapasztalataim és időközben magabiztossá vált tudásom révén megkaptam a munkát.

Szakkoli

Mikor 2004-ben bekerültem a romológiára, hamarosan a szakkollégiumról is tudomást szereztem. Ekkor kezdett a szakkollégium újabb lendületet venni és a tanszék igyekezett az újabb hallgatókat is bevonni ebbe. Részben a tanároktól, részben a szaktársaktól, csoporttársaktól tudtam arról, hogy van ez a szakkollégium, és invitáltak, hogy csatlakozzak, de akkoriban nem igazán tudtam, hogy valójában miről is van szó, miért is jó ez nekem vagy másoknak. Aztán 2004 őszén egyszer csak a D323-as teremben találtam magam egy szemeszterindító szakkollégiumi gyűlésen, sok hallgatóval és tanárokkal. Csak érdeklődőként ültem be, és ott már kezdett világossá válni, hogy miről is szól a szakkollégium. Alapvetően a közösségi élmény vonzott, mivel szinte minden évfolyamtársam csatlakozott, illetve felsőbb éves hallgatók is, jó csapatnak ígérkezett. A szakmai és tudományos motivációk idővel alakultak ki bennem.

Alapvetően a bemenetnél főleg a közösségi élmény megélése volt az, ami számított, motivált. Az egyéb szakjaimon, amiket

látogattam, nem volt az jellemző, hogy az évfolyamtársak vagy a szaktársak szorosabban összetartanak. Nyilván ez a szakok méretéből, a nagy hallgatói létszámból adódóan is alakult így. Nekem addig az egyetemi tanulmányaimhoz kötődően, tehát a szakokkal, csoport- és szaktársakkal kapcsolatosan nem volt meghatározóbb közösségi élményem, baráti kapcsolataim is inkább a kollégiumhoz kötődően alakultak ki, ahol éltem. Nekem az volt az elsődleges elvárásom, hogy legyen egy olyan csoporttársi-évfolyami közeg, stabil mag, ami összetartó és jól működik, és a közösségi élményen túl abból el tud indulni a közös érdeklődés mentén egyfajta tudományos gondolkodás, tenni akarás. Szerettem volna az elméleten túl gyakorlati ismereteket is szerezni, aktívan, tevékenyen működni. A szakkollégiumban lehetőség volt minderre, és a közösség, a közösségi tevékenységek által egyre több téren szerezhettem gyakorlati tapasztalatokat, egyre újabb lehetőségek nyíltak meg előttem és egyre több embert ismerhettem meg, építhettem kapcsolatokat. Úgy érzem, ekkor kezdődött el ténylegesen az egyetemi életem.

Igazából annyira szerteágazó mindaz, amiben a szakkollégium segített, nehéz megfogalmazni összegzően. Alapvetően nyújtott egyfajta szabadságot, hiszen a sokrétű tevékenységek lehetőséget adtak arra, hogy mindenki érdeklődésének megfelelően és a legjobb képességei szerint megtalálja a helyét a közösségi munkában. És jó volt azt megélni, hogy az egyénileg vállalt feladatok teljesítésével születik egy egész, egy komplex program sikeresen megvalósul. Sokat adott, hogy megélhettem a csoportmunkában való részvételt, megtanultam így is működni, ez nagyon fontos az egyéni feladatvállalás és a munka mellett. Fontos tapasztalat volt, hogy része lehettem az építkezési folyamatnak, ahogy a szakkollégium egyre formálódott. Kezdetben a közösségépítésen volt a hangsúly, magunknak szerveztünk tevékenységeket, a Romológia Tanszéken kialakítottunk egy közösségi szobát, rendszeresen összejöttünk. Aztán kezdtünk nyitni, filmklubokat, teaházat, kiállításokat szer-

veztünk a nyilvánosságnak roma/cigány tematikával, kezdtük megmutatni magunkat másoknak. Majd kurzusokat tartottunk, konferenciát szerveztünk, kutatásokat indítottunk, WHSZ újságot jelentettünk meg, amit a szakkollégisták töltöttek meg tartalommal és ők is szerkesztették. Ezekhez idővel egyre komolyabb támogatásokat is próbáltunk elérni, mind egyetemi, mint egyéb külső forrásokból, pályázatokból sikerrel. 2008 és 2010 között a szakkollégium diákvezetője is voltam. Ekkor már 2007-től, szintén a szakkollégiumon keresztül eljutottam a Faág Baráti Kör Egyesülethez, ahol kezdetben az ottani hátrányos helyzetű, többségében állami gondozásban élő gyerekekkel és fiatalokkal kezdtem napi szinten foglalkozni. Belefolytam a szervező-megvalósító munkákba, majd lassan a pályázatok világába, és 2009 óta vagyok az egyesületnél pénzügyi vezető. Közben az egyetemi projektmunkám előtt pályázatíróként dolgoztam egy ezzel foglalkozó cégnél. Mindez talán jól mutatja, hogy mit köszönhetek a szakkollégiumnak: a tapasztalat általi tanulásnak köszönhetően a tevékenységek minden szegmensébe be tudtam kapcsolódni, a legapróbb szervezési feladatoktól kezdve egészen mondjuk a forrásteremtésig, és például egy pályázati projekt komplex megvalósításán túl annak elszámolásáig. Az, hogy a szakkollégiumon keresztül eljutottam az egyesületig, csak megsokszorozta ezeket a gyakorlati tapasztalatszerzési lehetőségeket. Emellett a tudományos-szakmai előrehaladást is támogatta, hiszen megtanultam kritikusán gondolkodni, a gondolataimat tudományosan megfogalmazni, mindezt a publikálási lehetőségek segítették. És rengeteg embert ismertem meg, akikkel közös célokat találhattunk és dolgozhattunk azok eléréseért. Mindez óriási lendületet adott, és az egyre gyarapodó feladatok nemhogy fárasztottak, de egyre több energiát adtak, ha valamit komoly munkával sikerült elérni. Ehhez persze kellett az az emberek, akik szó szerint kibontakoztatták a tehetségünket. Nekem nagyon sokat jelentett az, hogy hittek bennem és olyan feladatokat bíztek rám, amikről kezdetben még talán magam sem hittem, hogy meg tudom oldani. Itt első körben Varga Arankát, a szakkollégium vezető tanárát emelném

ki, aki nagyon jó érzéssel képes kihozni a hallgatókból a legjobbat, folyamatos egyéni támogatással és motivációval. Nekem nagyon sokat jelentett, mivel nem voltam túlságosan magabiztos, hogy valaki bizton állítja, hogy „te ezt meg tudod csinálni”, miközben magam még nem hiszem el. És amikor mégis sikerül és megugrottad, akkor már alig várod a következő kihívást, hogy egy következő szintre lépj, és külső motiváció egyszerre belsővé válik. Ez egy nagyon komoly motorja volt az én szakmai életemnek és az még ma is.

Hogy miben is vettem részt? Szinte mindenben, amit a szakkollégium szervezett, vagyis amit mi szerveztünk: szakestek, filmklubok, tábor, kiállítások, konferenciák. Részt vettem kutatásokban is, kurzust is tarthattam az egyetemen roma/cigány témában. Publikáltam a WHSZ újságban, amelynek társszerkesztője is voltam egy-két lapszám erejéig. Néhány pályázatot írtunk, nyertünk is, ezek megvalósításában is részt vettem és a hozzá kapcsolódó adminisztratív feladatokban, elszámolásukban. A pályázati írói vénám tulajdonképpen ekkor erősödött meg.

A legjobb pillanatom, élményem a márfai táborunk volt, talán 2005-ben, ahol szakkollégisták összejöttünk pár napra. Ez egy nagyon nagy élmény volt számomra, hisz a közösség nagyon összekovácsolódott. Együtt főztünk, együtt játszottunk, programokat találtunk ki. Ez volt az első igazi közösségi élményem az egyetemen belül.

Komoly konfliktusom nem volt senkivel, azt hiszem. Igyekeztem elkerülni azokat a dolgokat, feladatokat, amikre még úgy éreztem nem voltam felkészülve, amit pedig vállaltam, azt igyekeztem legjobb tudásom szerint megoldani. Nem emlékszem kínos pillanatokra.

A jövő

A közeljövőben jelentkezem az „Oktatás és Társadalom” Doktori Iskolába. Az elmúlt években jócskán eltávolodtam a tudományos élettől, területtől, inkább a gyakorlati dolgok, ténykedések domináltak. Most úgy érzem, vissza tudnék kanyarodni, és talán érdemes lenne megvizsgálni és leírni mindazt, amit az elmúlt évek alatt a gyakorlatban tapasztaltam, megéltem. Remélem, készen állok rá. Továbbra is szeretnék az egyesületben dolgozni, a civil szférában működni, és minél többet tenni azért, hogy az ottani gyerekek és fiatalok előrehaladását, életét segíthessük. Szeretnék a szakkollégiumban is tovább ténykedni, remélhetőleg lesz rá lehetőségem. És persze közben szeretnék a párommal a kis fészünkéből nagyobbat építeni, és remélhetőleg rövid időn belül aktív anyukaként tovább élhetem a mindennapjaimat.

